

Fylkesmannen 2010

En undersøkelse av kommunenes erfaring med og oppfatning av Fylkesmannen

Rapport 2010:11

ISSN 1890-6583

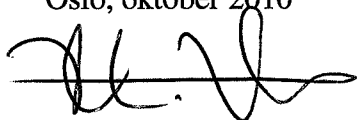
Forord

På oppdrag fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) har Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) foretatt en undersøkelse om Fylkesmennene rettet mot alle landets kommuner. Undersøkelsen er gjennomført i mai 2010.

Undersøkelsen er utformet i tett dialog med oppdragsgiver og med innspill fra en referansegruppe blant fylkesmennene. Vi vil takke alle de berørte for gode innspill og godt samarbeid.

Difi står ansvarlig for innholdet i rapporten. Avdelingsdirektør Eivor Bremer Nebben har vært prosjektansvarlig. Prosjektet er utført av seniorrådgiverne Ingunn Botheim og John Nonseid (prosjektleder).

Oslo, oktober 2010

Hans Christian Holte
direktør

Innhold

Hovedfunn og vurderinger	3
1 Innledning	6
1.1 Formålet med undersøkelsen.....	6
1.2 Om undersøkelse og metode	6
1.2.1 Internettundersøkelse	6
1.2.2 Overordnet undersøkelse.....	6
1.2.3 Endringer siden undersøkelsen i 2003	7
1.2.4 Spørreskjema og svarskala	7
1.3 Organisering av arbeidet	8
1.4 Leserveiledning	8
2 Svarprosent og bakgrunnsvariabler.....	10
2.1 Svarprosent fordelt etter fylker og funksjon	10
2.2 Svarfordeling etter kommunestørrelse	10
2.3 Respondentenes erfaring i nåværende funksjon.....	11
2.4 Antall Robek-kommuner	12
3 Kontakt, saksbehandlingstid og kompetanse.....	13
3.1 Kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen	13
3.1.1 God kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen	13
3.1.2 Hyppigst kontakt i forbindelse med plansaker.....	13
3.1.3 Utfordringer i tiden fremover er knyttet til plansaker	14
3.2 Service, saksbehandlingstid og fagkompetanse	16
3.2.1 Utfordringer knyttet til saksbehandlingstid.....	16
3.2.2 Kommunikasjonen preget av åpenhet og tillit.....	18
3.2.3 Enkelte fagområder peker seg negativt ut	19
3.3 Veilednings- og kompetansebehov	20
3.3.1 Stort veiledningsbehov knyttet til plansaker	20
3.3.2 Ulikt behov for veiledning på klimaområdet	21
3.3.3 Størst behov for kompetanseutvikling knyttet til plansaker og kommunal jus	22
3.3.4 Kommunene er relativt tilfredse med veilednings- og kompetanseutviklingstilbud	23
3.4 Tilfredshet alt i alt med Fylkesmannen	24
4 Fylkesmannens roller og oppgaver.....	26
4.1 Fylkesmannens ulike roller	26
4.1.1 Utfordringer knyttet til balansen mellom ulike roller	26
4.1.2 Fylkesmannen er en viktig formidler av statlige styringssignaler.....	27
4.1.3 Rettssikkerhetsoppgaver løses på en god måte	28
4.1.4 Rådgivning og veiledning er nyttig for kommunene	29
4.1.5 Skjønnsmidler er viktige for kommunene	30
4.2 Nærmere om Fylkesmannens rolle i plansaker	30
4.2.1 For tidlig å vurdere effektene av ny plan- og bygningslov?	31

4.2.2 Fylkesmannen er tidlig ute med å klargjøre nasjonale prioriteringer i planprosesser	32
4.3 Nærmere om Fylkesmannens samordningsrolle	32
4.3.1 Ønsker om redusert samordning av tilsyn?	33
4.3.2 Samordning overfor andre regionale statsetater kan forbedres	35
4.3.3 Kan samordning internt i fylkesmannsembetet bli bedre?	37
4.4 Forholdet mellom Fylkesmannen og kommunen.....	37
4.4.1 Fylkesmannen er en viktig medspiller for kommunene	37
4.4.2 Fylkesmannen har god kunnskap om kommunen og lokale forhold ..	38
4.4.3 Fylkesmannen oppleves i stor grad som talsmann for fylket	40
4.4.4 Fylkesmannen er rimelig god til å gi tilbakemelding på resultatrapportering	41

Vedlegg

Hovedfunn og vurderinger

Undersøkelse blant rådmenn og ordførere

Denne undersøkelsen er et ledd i arbeidet med "Fylkesmannen 2010" som blant annet skal bidra til å klargjøre og konsolidere fylkesmannsrollen og fylkesmannsembetet som organisasjonsform.

Undersøkelsen av kommunenes oppfatning av og erfaring med fylkesmannsembetene er overordnet og nasjonal. Dataene fra spørreundersøkelsen skal først og fremst brukes som et grunnlag for læring og kontinuerlig forbedring i fylkesmannsembetene. FAD forutsetter at embetene følger opp resultatene internt og i kommunedialogen. Det enkelte fylkesmannsembete må selv vurdere på hvilken måte resultatene skal følges opp.

Denne undersøkelsen ble sendt per e-post til rådmenn og ordførere i alle landets kommuner, til sammen 860 respondenter. Totalt 613 rådmenn og ordførere besvarte undersøkelsen. Det gir en gjennomsnittlig svarprosent på 71. Svarprosenten blant rådmenn var på 73 (315 av 430) mot 69 (298 av 430) for ordførere. Svarprosenten må betegnes som svært god. Svarprosenten er for øvrig omtrent identisk med en brukerundersøkelse av fylkesmannen rettet mot kommunene gjennomført i 2003.

Resultatene fra undersøkelsen må tolkes i lys av hvem som har svart. I og med at undersøkelsen er ment å være overordnet, har vi vurdert det som tilstrekkelig at undersøkelsen retter seg mot ordførere og rådmenn. Ved at både den politiske og administrative ledelsen i den enkelte kommune er gitt mulighet til å besvare undersøkelsen, mener vi at undersøkelsen sikrer en tilstrekkelig helhetlig *overordnet* vurdering av embetene fra kommunes side.

Innledningsvis understreker vi at ordførere og rådmenn svarer relativt samstemt på de fleste områder. Vi finner imidlertid klare fylkesvise forskjeller mht hvordan respondentene vurderer de ulike embetene.

Kommunene er jevnt over fornøyde med Fylkesmannen

Undersøkelsen viser at kommunene i all hovedsak er fornøyde med Fylkesmannen når det gjelder tilgjengelighet, serviceinnstilling, fagkompetanse og formidling (klart språk). På spørsmål om hvor fornøyde respondentene er med Fylkesmannen alt i alt, viser resultatene et gjennomsnitt på 4,4 (på en skala til 6). Dette vil Difi betegne som et godt resultat for Fylkesmennene.

Respondentene gir klart uttrykk for at kommunikasjonen mellom Fylkesmannen og kommunen er preget av tillit og åpenhet. Kommunene opplever også at det er tilstrekkelig kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen.

Respondentene gir videre uttrykk for at Fylkesmannen er den viktigste formidleren av statlige styringssignaler og at rettssikkerhetsoppgaver løses på en god måte. Rådgivning og veiledning oppleves som nyttig for kommunene.

Fylkesmannen oppleves å ha god kjennskap både til kommunene og til lokale forhold i fylket. Respondentene gir også uttrykk for at Fylkesmannen er en viktig medspiller for kommunene, og i stor grad også er en talsmann for fylket overfor sentrale myndigheter.

Saksbehandlingstiden bør forbedres

Selv om respondentene i all hovedsak er fornøyde med Fylkesmannens oppgaveløsning, viser undersøkelsen at kommunene i mindre grad er fornøyde med saksbehandlingstiden hos Fylkesmannen. Her ser vi også en noe redusert tilfredshet sammenlignet med undersøkelsen i 2003. Misnøyen gir seg uttrykk ved en relativt lav gjennomsnittlig skår på spørsmål om saksbehandlingstid og en ikke ubetydelig andel respondenter som mener at Fylkesmannen ikke er god til selv å holde frister.

Samordningsrollen er krevende

Enkelte kommuner er også noe kritiske til balansen mellom Fylkesmannens ulike roller. Noen ønsker et klarere skille mellom veiledning og klagebehandling, mens andre faktisk ønsker mer veiledning enn det de får i dag.

Fylkesmannens samordningsrolle er krevende. Det vises også i svarene fra rådmenn og ordførere. Enkelte ser det som ønskelig at samordningen både internt i embetet og overfor andre regionale statlige etater kan forbedres.

Når det gjelder samordning av tilsyn, viser undersøkelsen at en relativt stor andel mener at samordningen av tilsyn kan reduseres. Det kan altså synes som respondentene er mer opptatt av å styrke den generelle samordningen både mellom fagavdelingene i embetet og overfor andre regionale statlige aktører, enn å samordne tilsyn ytterligere. På spørsmål om hvordan samordningen av tilsyn eventuelt kan forbedres peker respondentene først og fremst på styrket veiledning i tilknytning til tilsynet og bedre koordinering av tidspunkt for tilsynsbesøk.

Plansaker er utfordrende

Plansaker etter plan- og bygningsloven skiller seg ut som det området der kommunene er mest kritiske til Fylkesmannen. Enkelte respondenter er kritiske både til serviceinnstilling, fagkompetanse og saksbehandlingstid når det gjelder plansaker.

Det er også dette området der ordførere og rådmenn opplyser at kommunen har mest kontakt med Fylkesmannen. Videre er også dette området der de har mest behov for veiledning og kompetanseutvikling og der de opplever å ha de største utfordringene i fremtiden.

Arealsaker er et konfliktområde, og det er derfor ikke uventet at kommunene er mest negative innenfor dette området. Dette er et område der mange kommuner er uenige i den nasjonale politikk som Fylkesmannen forvalter. Slik sett er det antagelig ikke sannsynlig - og kanskje heller ikke ønskelig - at tilfredsheten med Fylkesmannen på dette området noen gang kan bli veldig høy.

Samtidig viser funnene en klar misnøye bl.a. med saksbehandlingstider når det gjelder plansaker. Det kan derfor synes som om det foreligger et forbedringspotensial knyttet til dette. Det vil imidlertid samtidig være viktig at embetene kontinuerlig kommuniserer fylkesmannens – og statens – rolle på dette området og slik sett bidrar til en bedre forventningsstyring overfor kommunene.

Veien videre

Hovedinntrykket fra undersøkelsen er at kommunene har et generelt positivt inntrykk av Fylkesmannen. Når dialogen også er preget av åpenhet og tillit, er dette et meget godt utgangspunkt for videre utvikling og forbedring av fylkesmannsembetene.

Innenfor mange av temaene viser undersøkelsen til dels store forskjeller mellom fylkesmannsembetene. Mye kan antagelig forklares med ulikheter mellom fylkene knyttet til eksempelvis geografi, antall kommuner eller spesielle saker. Det kan også være ulikheter knyttet til rolleforståelse. Det er naturlig at fylkesmannsembetene vurderer og analyserer egne resultater og sammenligner disse med resultatene gjengitt i hovedrapporten.

Det enkelte fylkesmannsembete må selv vurdere på hvilken måte resultatene skal følges opp internt og i forhold til kommunene, men det kan være hensiktsmessig at undersøkelsen berøres i kommunedialogen. Gjennomføring av fokusgrupper/brugerpaneler med utvalgte kommuner eller mer spissede brukerundersøkelser kan også være måter å få mer utdypende kunnskap om enkelte områder. Lederutviklingsprogrammet som gjennomføres blant alle embeter gir også mulighet til å dele erfaringer og gode ideer på tvers av embetene.

Vi vil også peke på at resultatene fra undersøkelsen bør benyttes både av FAD og de departementene og direktoratene som pålegger Fylkesmennene oppgaver. Resultatene kan være et av flere grunnlag for en dialog om måloppnåelse, utfordringer og utvikling av fylkesmannsrollen.

1 Innledning

1.1 Formålet med undersøkelsen

Denne undersøkelsen er et ledd i arbeidet med "Fylkesmannen 2010" som blant annet skal bidra til å klargjøre og konsolidere fylkesmannsembetet og fylkesmannsrollen som organisasjonsform. Undersøkelsen av kommunenes oppfatning av, og erfaring med fylkesmannsembetene er overordnet og nasjonal.

Dataene fra spørreundersøkelsen skal først og fremst brukes som et grunnlag for læring og kontinuerlig kvalitetsutvikling i fylkesmannsembetene. Det enkelte fylkesmannsembete må selv vurdere på hvilken måte resultatene skal følges opp internt og i forhold til kommunene.

Lederutviklingsprogrammet for fylkesmannsembetene er en viktig arena for å dele erfaringer og gode ideer på tvers av embetene. Det enkelte fylkesmannsembete må også vurdere hva som er hensiktsmessig oppfølging i forhold til kommunene. Det bør vurderes hvordan dette kan inngå i Fylkesmannens etablerte dialogformer med kommunene (kommunedialogen), samt om det er behov for mer spesifikke undersøkelser i egen regi.

Systematiske funn fra undersøkelsen vil kunne gi viktige innspill til FADs og fagdepartementenes utviklingsarbeid, samt FADs dialog med fylkesmennene om rolleutøvelse og vil kunne inngå i styringsdialogen.

1.2 Om undersøkelse og metode

1.2.1 Internettundersøkelse

Respondenter i undersøkelsen bestod av rådmenn og ordførere i alle landets kommuner, til sammen 860 respondenter. Undersøkelsen foregikk fra den 29. april til og med den 27. mai 2010, og den ble distribuert via e-post. Det ble til sammen sendt ut fire påminnelser. Fylkesmannsembetene sendte ut informasjonsskriv underveis til sine respektive ordførere og rådmenn.

Respondentene besvarte spørreskjemaet over Internett ved bruk av verktøyet Questback. Difi har ansvaret for å ivareta anonymiteten til kommunene i all presentasjon av data, herunder også i forhold til fylkesmannsembetene. Dette innebærer at funn ikke skal kunne føres tilbake til enkeltkommuner.

1.2.2 Overordnet undersøkelse

Undersøkelsen er av overordnet karakter. Det har ikke blitt stilt spørsmål direkte til saksbehandlere i de enkelte avdelinger og for de enkelte fagområder. Ved at både den politiske og administrative ledelsen i den enkelte kommune er gitt mulighet til å besvare undersøkelsen, mener vi at undersøkelsen sikrer en tilstrekkelig helhetlig, overordnet vurdering av embetene fra kommunes side.

1.2.3 Endringer siden undersøkelsen i 2003

Det er gjort endringer både i utformingen av spørsmål og i måten vi innhentet dataene på siden undersøkelse av Fylkesmannen i 2003. Undersøkelsen i 2003 gikk til alle rådmenn som i sin tur distribuerte spørreskjemaet til de sektoransvarlige i kommunene. Deretter skulle rådmannen sy sammen svarene i ett spørreskjema.

Årets undersøkelse gikk som sagt til hver enkelt rådmann og ordfører, og vi ba disse svare ut fra sin erfaring og på vegne av sin kommune. Spørreskjemaet skulle altså ikke distribueres til sektoransvarlige i kommunen for videre besvarelse.

Det er fordeler og ulemper ved begge metoder. Vårt valg av respondenter innebærer at vi ikke er sikret at de sektoransvarlige i kommunen er hørt. Begrensningene i utvalget fører også til at undersøkelsen er mer nasjonal og av overordnet karakter.

På den annen side mener vi at vår modell gir sikrere fortolkning av resultatene i forhold til hvem som har svart hva. Vi fortolker ikke hva andre enn rådmenn og ordførere selv har svart. Et usikkerhetsmoment ved undersøkelsen i 2003 var at man ikke hadde noen måte å vite i hvilken grad de sektoransvarliges synspunkter ble ivaretatt i det endelige svaret som rådmannen ga.

Å sende undersøkelsen til både rådmenn og ordførere gir oss også muligheter til å sammenligne mellom de to gruppene. I og med at ikke fagansvarlige i kommunen er spurt skal man imidlertid utvise varsomhet i forhold til å tolke resultatene på vegne av kommunene som sådan. Vi mener likevel at rådmenn og ordførere vil ha god formening om kommunenes forhold til Fylkesmannen ettersom mye av den formelle samhandlingen mellom Fylkesmannen og kommunen skjer på dette nivået.

1.2.4 Spørreskjema og svarskala

Spørreskjemaet består stort sett av spørsmål med forhåndsdefinerte svaralternativer og påstander. Det er også noen få åpne spørsmål. Spørreskjemaet ligger vedlagt i vedlegg 1.

Vi opererte, som i 2003, med en seks punkts svarskala (1-6) i alle tilfredshetsspørsmålene. Skalaene gikk fra svært misfornøyd (1) til svært fornøyd (6). I oppsummeringene av disse resultatene opererer vi stort sett med gjennomsnittlig svarfordeling (gjennomsnittsskår/skår/snitt). Beste oppnåelige skår er 6 og dårligste skår er 1. Gjennomsnittlig svarfordeling er summen av alle svar på skalaen fra 1-6 delt på antallet respondenter. Vi viser også noen diagrammer over prosentvis fordeling på skalaen for å få frem spredningen på de ulike svaralternativene.

Det er ikke entydig hva som kan vurderes som et godt eller dårlig resultat ut fra en slik skala. Basert på våre erfaringer fra tidligere bruk av denne typen svarskala, vurderer vi det imidlertid slik at en gjennomsnittlig skår på 4,5 eller mer er et meget bra resultat, at en gjennomsnittsskår mellom 4,0 og 4,4 er bra, men med forbedringspotensial og at en gjennomsnittsskår under 4,0 er mindre

bra og at dette er områder man bør vurdere å sette inn forbedringstiltak. Vi vil imidlertid presisere at hva som er et godt eller dårlig resultat må vurderes for hvert enkelt spørsmål/ tema, ut fra viktighet og ut fra hva fylkesmannsembetene og eierdepartementene mener er et akseptabelt resultat sett i lys av embetenes rammebetingelser på området.

Undersøkelsen opererer med flere påstander enn i undersøkelsen som ble gjennomført i 2003. Påstandene har fem svaralternativer, fra helt uenig, delvis uenig, verken enig eller uenig, delvis enig og helt enig. For å unngå misforståelser i bruken av skalaen ble alle påstandene vinklet positivt (en vei). En stor andel uenige svar på en positivt vinklet påstand åpner videre for en klar fortolkning av resultatene.

1.3 Organisering av arbeidet

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har gjennomført spørreundersøkelsen om Fylkesmannen på vegne av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD).

FAD og Difi har samarbeidet om utvikling av tematikk, spørsmål og påstander. En referansegruppe bestående av to fylkesmenn og en assisterende fylkesmann har også kommentert utkast til spørreskjema. Spørreundersøkelsen ble også forelagt Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) for faglige innspill og noen rådmenn i utvalgte kommuner fungerte som piloter.

1.4 Leserveiledning

Resultatene fra undersøkelsen presenteres tematisk, det vil si ikke ut fra rekkefølgen i spørreskjemaet. Det er lagt inn en referanse under alle figurer til hvilket spørsmål i undersøkelsen resultatet viser til (se vedlegg 1 Spørreskjema).

I kapittel 2 vises oversikter over svarprosenter samt en oversikt over fordelingen av respondenter ut fra bakgrunnsvariabler som erfaring fra nåværende stilling og antall Robek-kommuner.

I kapittel 3 presenterer vi resultatene som er knyttet til kontakt, service og tilgjengelighet hos Fylkesmannen. Dette kapitlet omhandler også synspunkter på Fylkesmannens fagkompetanse og på veilednings- og kompetanseutviklingstilbudet.

I kapittel 4 presenterer vi funnene som gjelder fylkesmannens roller og oppgaveløsning.

Resultatene gjelder for samtlige fylker. For å vise spredningen i svarene presenterer vi i tillegg til hovedtallene også resultatene for de fylkene som ligger "høyst" og "lavest". Vi har også kommentert forskjeller fra undersøkelsen i 2003 der dette har vært mulig. Undersøkelsen i 2003 var av samme type som denne, men spørsmålene, metodikken og utvalget noe annerledes. Se mer om dette i rapporten kapittel 1.2.3 Endringer fra undersøkelsen i 2003. Vi kommenterer også forskjeller i synspunkter mellom

rådmenn og ordførere der dette er signifikant. Det samme gjøres i forhold til kommunestørrelse.

Resultater knyttet til hvor uenig eller enig respondentene er i forhold til påstander i undersøkelsen vises som prosentvis fordeling på de ulike svaralternativene. Resultater som går på tilfredshet med ulike forhold hos Fylkesmannen vises i form av et gjennomsnittskår.

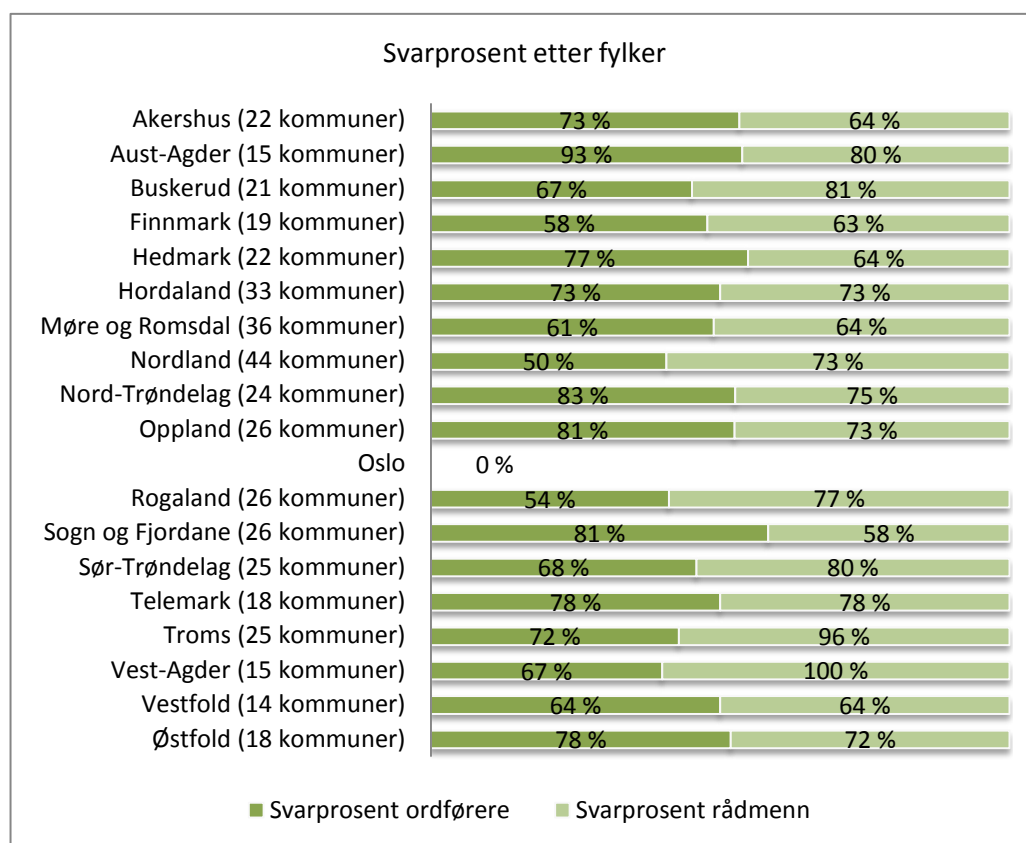
I presentasjonen av data har vi i all hovedsak slått andelen som er "helt enige" og de som er "delvis enige" samme til kategorien "enig". Likeledes er "helt uenig" og "delvis uenig" slått sammen til "uenig".

2 Svarprosent og bakgrunnsvariabler

Totalt 613 av 860 ordførere og rådmenn besvarte undersøkelsen. Det gir en svarprosent på 71. Svarprosenten blant rådmenn var på 73 (315 av 430) mot 69 (298 av 430) for ordførere. Svarprosenten var omtrent identisk med undersøkelsen i 2003 og må betegnes som svært god.

2.1 Svarprosent fordelt etter fylker og funksjon

I figur 1 under ser vi svarprosenten fordelt etter fylker og på funksjon. Det er relativt stor variasjon både mellom fylkene og mellom funksjonene. Dårligst svarprosent er det i Nordland blant ordførere og best svarprosent er det i Vest-Agder blant rådmenn der hele 100 prosent har besvart undersøkelsen. I syv fylker er det flere ordførere enn rådmenn som har svart, og i tre fylker er det like mange ordførere og rådmenn som har svart.

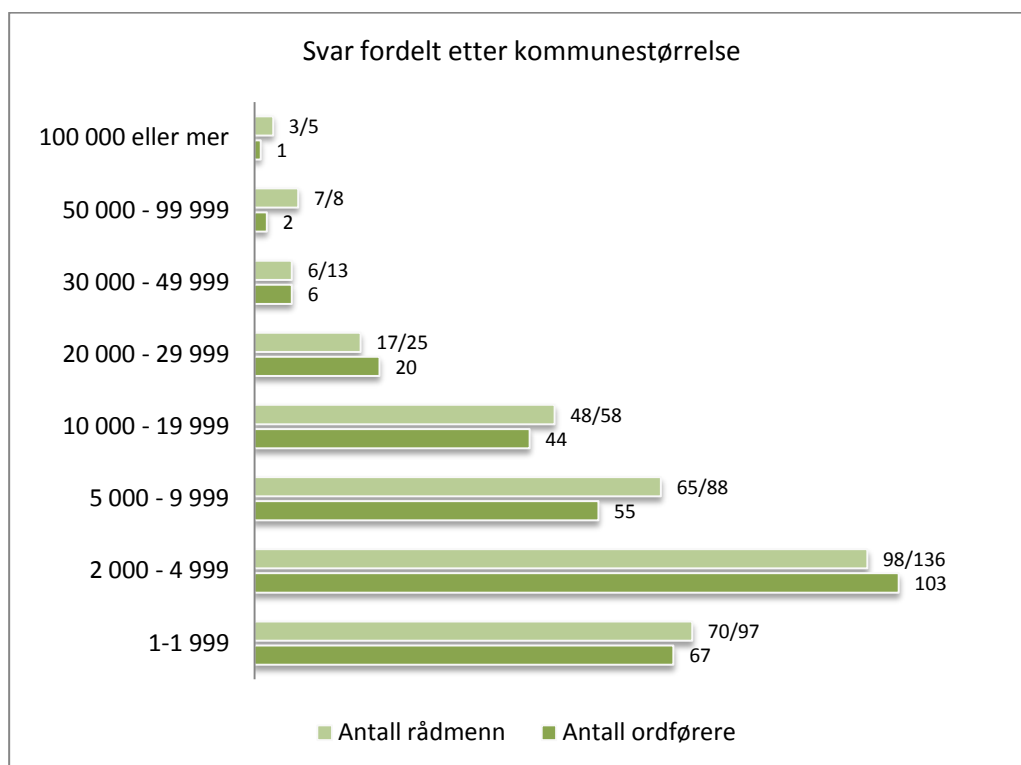
Figur 1 Svarprosent fordelt etter fylker og funksjon (ordførere og rådmenn). (Antall og prosent) N=612

2.2 Svarfordeling etter kommunestørrelse

I figur 2 under ser vi antallet svar på undersøkelsen fordelt etter kommunestørrelse. Figuren viser de store forskjellene mellom antallet respondenter innenfor de ulike kommunestørrelsene. Det er flest respondenter fra de minste kommunene og færrest fra de største. Det samsvarer også med den reelle fordelingen etter kommunestørrelse i Norge. Tar vi utgangspunkt i rådmenn varierer svarprosenten fra hele 88 prosent (7 av 8) i kommuner med mellom 50 000 – 99 999 innbyggere til 46 prosent (6 av 13) i kommuner med

mellom 30 000 og 49 999 innbyggere. I kommunestørrelser fra 19 999 og nedover ligger svarprosenten rundt snittet.

Svarprosenten blant ordførere er jevnt over noe lavere sammenlignet med svarprosenten for rådmenn unntatt i kommuner mellom 20 000 – 29 999 og 2 000 – 4 999.

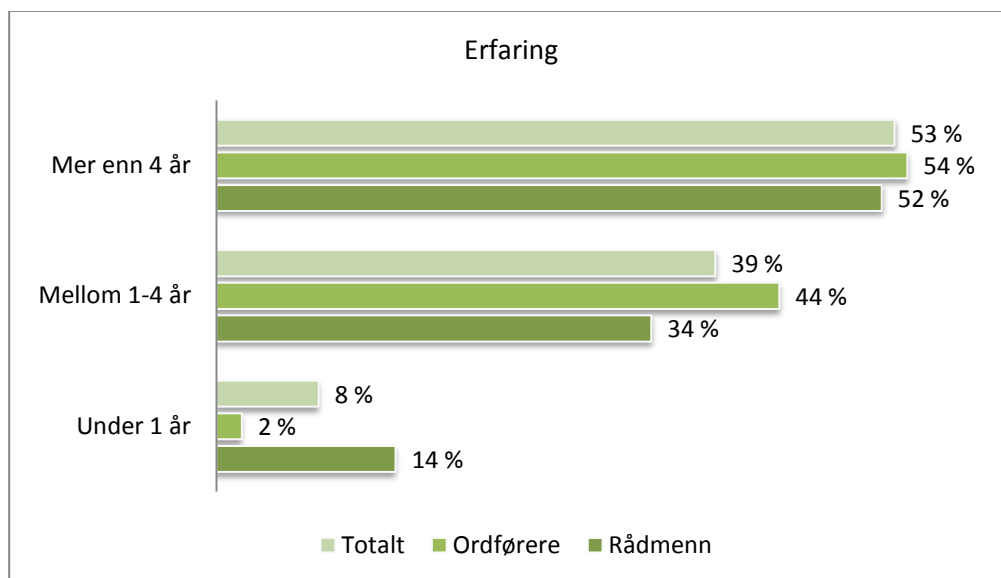

Figur 2 Svar fordelt etter kommunestørrelse og funksjon (ordførere og rådmenn). Tallet etter skråstrek angir antallet kommuner totalt i Norge. N=612 (Spørsmål 3)

2.3 Respondentenes erfaring i nåværende funksjon

Figur 3 viser fordelingen av ordførere og rådmenn etter antall år i nåværende funksjon. Vi ser at et flertall har mer enn 4 års erfaring, noe som kan være en fordel med tanke på respondentenes kunnskap om, og erfaring med problemstillingene som undersøkelsen berører.

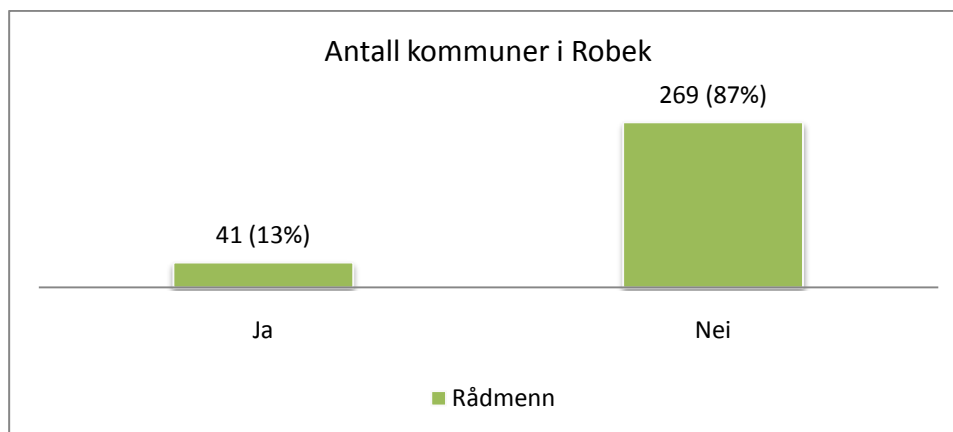
Andelen ordførere og rådmenn med mer enn 4 års erfaring er relativt lik. Andelen ordførere og rådmenn innenfor de to neste svaralternativene ”mellom 1-4 år” og ”under 1 år” er forskjellig. Vi ser for eksempel at rundt 35 prosent av rådmennene har mellom 1-4 års erfaring, mens hele 44 prosent av ordførere har like lang fartstid. Det er også flest rådmenn i kategorien under 1 år.

Figur 3 Hvor lang erfaring har du i nåværende stilling/funksjon? Ordførere og rådmenn. Prosent. N=613 (Spørsmål 6)

2.4 Antall Robek-kommuner

Figur 4 viser antallet kommuner i Robek¹. For å få frem dette har vi tatt utgangspunkt i fordelingen av rådmenn på svaralternativene. Per 18. juni finnes det i alt 51 kommuner i Robek-registeret. Det tyder på at svarprosenten fra Robek-kommuner er noe høyere (80 prosent) enn den samlede svarprosenten.

Figur 4 Er din kommune i Robek? Kun rådmenn. Antall og prosent. N=606 (Spørsmål 5)

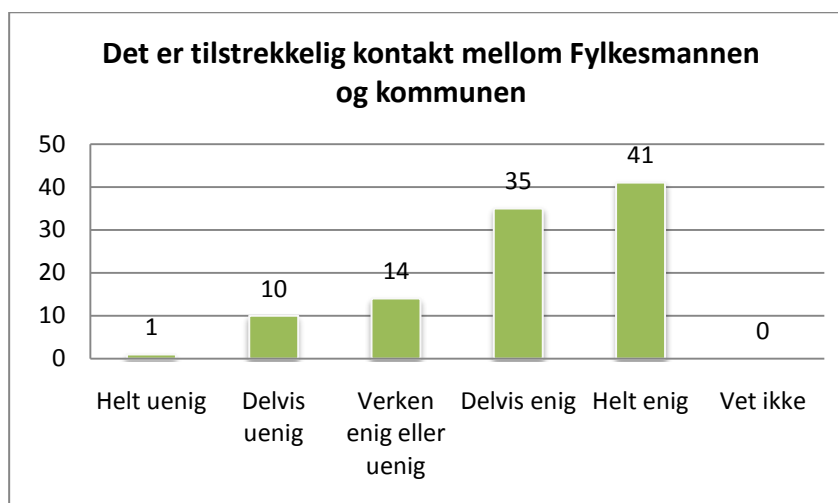
¹ ROBEK (Register om betingte godkjenning og kontroll) er et register over kommuner og fylkeskommuner som må ha godkjenning fra Kommunal- og regionaldepartementet for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler.

3 Kontakt, saksbehandlingstid og kompetanse

3.1 Kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen

3.1.1 God kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen

Et klart flertall (76 prosent) av respondentene mener at det er tilstrekkelig kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen (se figur 5). Det er imidlertid noen fylkesvise forskjeller. I to fylker er 95 prosent av respondentene enige i påstanden, mens tallet for de to fylkene med lavest andel enige er hhv. 51 prosent og 57 prosent.

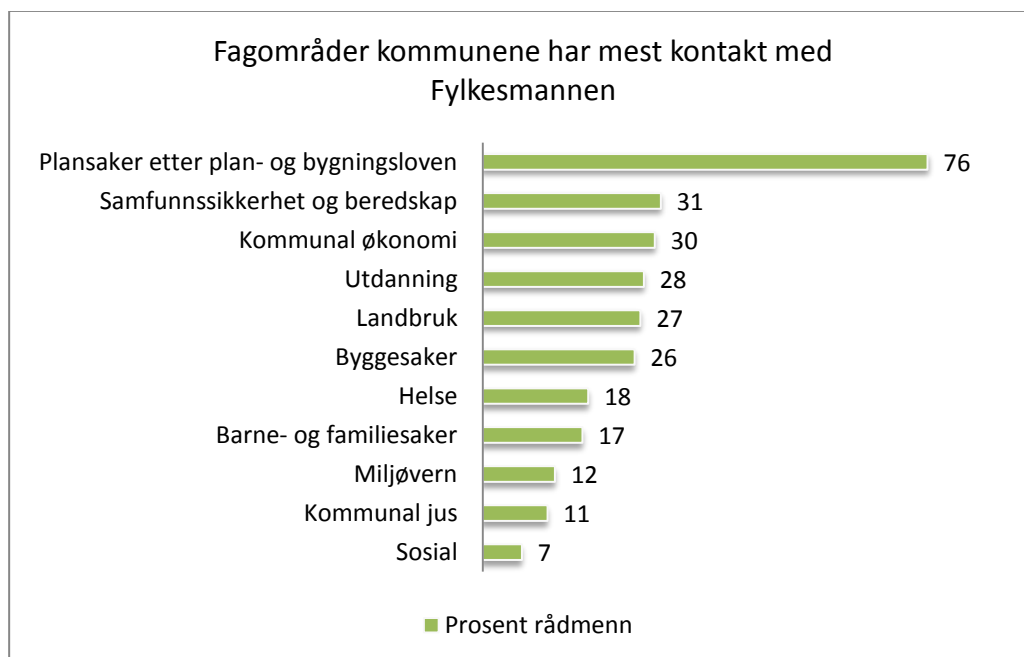
Figur 5 Det er tilstrekkelig kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=608 (Spørsmål 26.2)

Det er ingen klare forskjeller mellom ordførere og rådmenn på dette punktet. Det er heller ingen klare forskjeller mht kommunestørrelse, men tendensen er at respondentene fra de mindre kommunene (under 20 000 innbyggere) har en større andel som er uenige i påstanden enn de større kommunene.

3.1.2 Hyppigst kontakt i forbindelse med plansaker

På spørsmål om på hvilke fagområder kommunen har hyppigst kontakt med Fylkesmannen så er det plansaker etter plan- og bygningsloven (heretter plansaker) som peker seg klart ut. Hele 76 prosent svarer dette området, noe som er mer enn det dobbelte sammenlignet med neste fagområde på listen. Spørsmålet gikk kun til rådmenn og de kunne velge inntil tre områder. Deretter følger en gruppe fagområder som får mellom 31 og 26 prosent av svarene. Samfunnsikkerhet og beredskap, kommunal økonomi, utdanning og landbruk.

Noe overraskende er det kanskje at så få av rådmennene har valgt områder som helse (18 prosent), barne- og familiesaker (17 prosent) og sosial (7 prosent). Kommunene synes heller ikke å være særlig mye i kontakt med Fylkesmannen når det gjelder områder som miljøvern (12 prosent) eller barne- og familiesaker (17 prosent).

Figur 6 Hvilke av fylkesmannens fagområder mener du din kommune har hyppigst kontakt (eksempelvis brev, epost, telefon, møter e l)? Velg inntil tre områder. Spørsmål kun til rådmenn. Prosent. N=315 (Spørsmål 7)

Ser vi resultatene fordelt etter fylker er det kun to fylker hvor plansaker ikke kommer på topp. Her kommer henholdsvis samfunnssikkerhet og beredskap og kommunal økonomi ut på topp. Hvor hyppig kontakt kommunene har når det gjelder de øvrige kategoriene varierer mye fra fylke til fylke. Helse varierer for eksempel fra 5 prosent i et fylke til 30 prosent i et annet, mens Utdanning varierer fra 7 prosent i et fylke til 50 prosent i et annet. Andre eksempler er sosial som varierer fra 0 prosent i mange fylker til 20 prosent i et av fylkene. Spørsmålsmetodikken kan nok forklare noen av forskjellene da det kun var mulig å velge inntil tre fagområder. Samtidig kan forskjeller i kommunenes veiledningsbehov og forskjeller i kompetansetilbud hos Fylkesmannen og kommunene forklare forskjellene.

Det er ingen markerte forskjeller i synspunkter når vi ser på kommunestørrelse. Alle kategoriene har mest kontakt i plansaker. Barne- og familiesaker har noe større frekvens i kommuner over 20.000 innbyggere og de små kommunene har oftere kontakt knyttet til spørsmål om kommunal jus. Det siste er ikke uventet når vi vet at mange små kommuner ikke har egen juridisk kompetanse.

3.1.3 Utfordringer i tiden fremover er knyttet til plansaker

På spørsmål om på hvilke av fylkesmannens fagområder kommunen vil ha størst *utfordringer* i tiden fremover svarer fortsatt et klart flertall plansaker. Sammenligner vi med resultatene for hvilke områder kommunen har hyppigst *kontakt* med Fylkesmannen, ser vi særlig at området helse, miljøvern og barne- og familiesaker rykker oppover. En mulig fortolkning kan være at Fylkesmannen vil oppleve mer etterspørsel fra kommunene på disse områdene fremover.

Mange av respondentene har kommet med kommentarer til spørsmålet om utfordringer. Hovedtyngden av kommentarene gjelder plansaker, og da nevnes

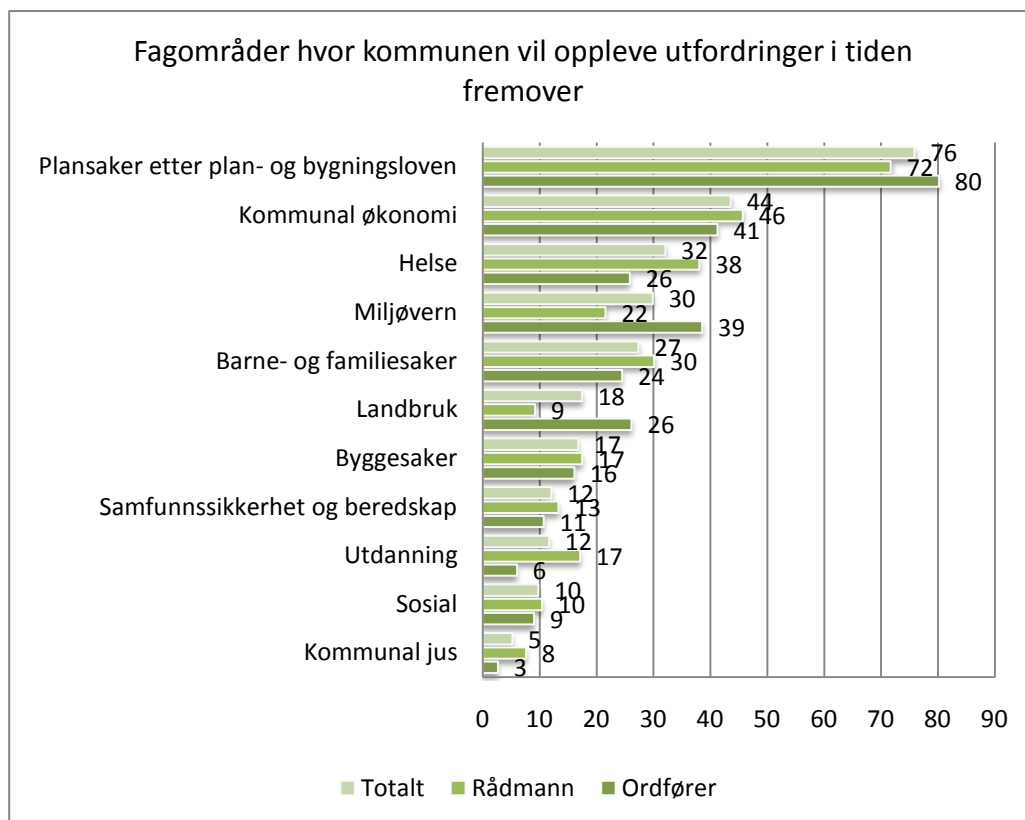
bl.a. spørsmål knyttet til strandsonen, jordvern og verneområder. Her kommer det ofte til uttrykk at kommunen har et annet syn enn Fylkesmannen, og enkelte respondenter viser her til det de mener er manglende respekt for lokaldemokratiet.

Kommuneøkonomi og problemer knyttet til kapasitet og kompetanse i egen kommune er også en utfordring som nevnes av flere. Manglende samsvar mellom kommunens ressurser på den ene siden og befolkningens forventninger og statlige krav på den andre siden er også et tema som opptar flere.

Flere peker også på at Samhandlingsreformen er uklar og vil bli krevende for kommunene. For flere kommuner vil også en endret alderssammensetning bli krevende på pleie- og omsorgsfeltet.

Barnevern er et annet område som flere opplever utfordrende. Det knytter seg da både til økning i antallet saker og dermed økte utgifter på området, men også til en økt kompleksitet i denne typen saker.

Sammenligner vi svarene fra ordførere og rådmenn så er forskjellene ganske klare. Det gjelder særlig innenfor områdene helse, utdanning, miljøvern og landbruk hvor det er fra 11 til 17 prosents forskjell i svarene mellom rådmenn og ordførere på et og samme fagområde. Vi legger merke til at mens rådmennene i større grad enn rådmennene tror helse og utdanning blir en utfordring, så tror ordførerne i større grad enn rådmennene at miljøvern og landbruk blir en utfordring. Forskjellen på de andre områdene er marginal.

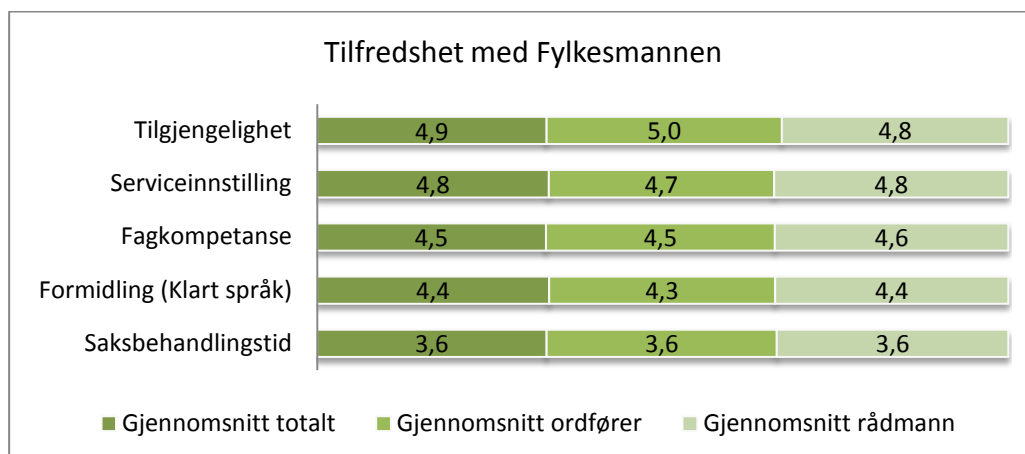
Figur 7 Innenfor hvilke av Fylkesmannens fagområder mener du kommunen vil oppleve størst utfordringer i tiden fremover? Velg inntil tre områder. Ordførere og rådmenn. Prosent. N=613 (Spørsmål 8)

Bildet varierer mye ser vi resultatene fylkesvis, men plansaker er uansett det området et flertall mener vil gi kommunen de største utfordringene i tiden fremover, det samme kan vi si om kommunal økonomi og helse. Miljøvern er som i figuren over også en stor kategori på tvers av fylkene. Fagområder som jevnt over er "små" er samfunnssikkerhet og beredskap, kommunal jus, sosial og utdanning. Byggesaker er et av områdene som varierer mest fra 5 prosent til 46 prosent. Ser vi resultatene i forhold til kommunestørrelse så er bildet omtrent som resultatene samlet sett.

3.2 Service, saksbehandlingstid og fagkompetanse

3.2.1 utfordringer knyttet til saksbehandlingstid

Rådmenn og ordførere fikk spørsmål om tilfredsheten med tilgjengelighet, serviceinnstilling, formidling (klart språk), saksbehandlingstid og fagkompetanse hos Fylkesmannen. I figuren under ser vi at tilgjengelighet, serviceinnstilling, fagkompetanse og formidling skårer godt, mens saksbehandlingstid skårer relativt dårlig. I figuren formidles gjennomsnittlig svarfordeling eller det vi kaller gjennomsnittlig skår, se mer kapittel 1.2.4.

Figur 8 Tenk på kontakten mellom kommunen og Fylkesmannen. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Fylkesmannen når det gjelder? Totalt, ordførere og rådmenn. Gjennomsnittsskår. N=611 (Spørsmål 11)

Sammenligner vi med resultatene fra undersøkelsen i 2003, så er hovedtrenden at Fylkesmennene skårer marginalt noe dårligere enn i 2010. Kun et av områdene skårer marginalt bedre i 2010 og det er tilgjengelighet (fra 4,7 i 2003 til 4,9 i 2010). Tilfredsheten med serviceinnstilling har gått marginalt ned (fra 4,9 i 2003 til 4,8 i 2010), tilfredsheten med saksbehandlingstid (fra 4,0 til 3,6), formidling² (fra 4,7 til 4,4) og fagkompetansen (fra 4,8 til 4,5) skårer noe dårligere. Som beskrevet i metodekapittelet så var både hvem vi spurte og innsamlingsmetoden annerledes i 2003, noe som kan ha virket inn på resultatene.

² I 2003 het kategorien saksframstilling

Det er små forskjeller i gjennomsnittlig skår mellom rådmenn og ordførere på disse områdene. Ser vi resultatene fylkesvis eller etter kommunestørrelse så er det imidlertid noen variasjoner.

Tilgjengelighet

Gjennomsnittsskåret for tilgjengelighet i fylkene er samlet sett på 4,9. 11 av Fylkesmannembetene ligger i nærheten (+ - 0,2) eller på dette snittet. Vi finner imidlertid også eksempler som både ligger langt under snittet (4,5 og 4,2), og langt over snittet (5,4 og 5,3). Alle disse nivåene er imidlertid skår vi vil betegne som gode.

Ser vi på tilfredsheten med tilgjengelighet etter kommunestørrelse, så er det særlig kommunene fra 20 000 og oppover hvor snittskårene varierer. Kommuner med mellom 30 000 og 49 999 innbyggere skårer klart høyere (5,5) enn snittet på 4,9, mens kommuner med mellom 20 000 og 29 999 og mer enn 100 000 innbyggere skårer lavere (hhv. 4,6 og 4,3). Vi understreker at det er svært få respondenter i de største kommunene, noe som gjør at vi må tolke disse dataene med forsiktighet.

Serviceinnstilling

Tilfredsheten med serviceinnstillingen hos Fylkesmennene er også god med et gjennomsnittsskår på 4,8. Ni av Fylkesmannsembetene ligger i nærheten av dette snittet. Det embetet som skårer best har et gjennomsnittsskår på 5,3. Deretter følger to embeter med et snitt på 5,2. De embetene med dårligst snitt ligger her på 4,2 og 4,3. Vurderer vi serviceinnstillingen etter kommunestørrelse så ser vi at Fylkesmennene skårer best i de kommunene med under 10 000 innbyggere, og noe dårligere jo større kommunene er.

Fagkompetanse

Når det gjelder fagkompetanse så er også snittet for alle embetene samlet sett relativt godt (4,5). Rundt 10 embeter ligger rundt snittet på 4,5 (+ - 0,2). Høyeste snittskår for et embete er 5,0 deretter følger et fylke med et snitt på 4,9. På den andre siden av skalaen ligger tre fylker med et snitt på 4,0, 4,1 og 4,2.

Analyserer vi resultatene når det gjelder fagkompetanse etter kommunestørrelse, så svarer respondentene i de større kommunene noe mer negativt enn respondentene i de små kommunene. Skillet går særlig mellom kommuner under og over 20 000 innbyggere.

Formidling

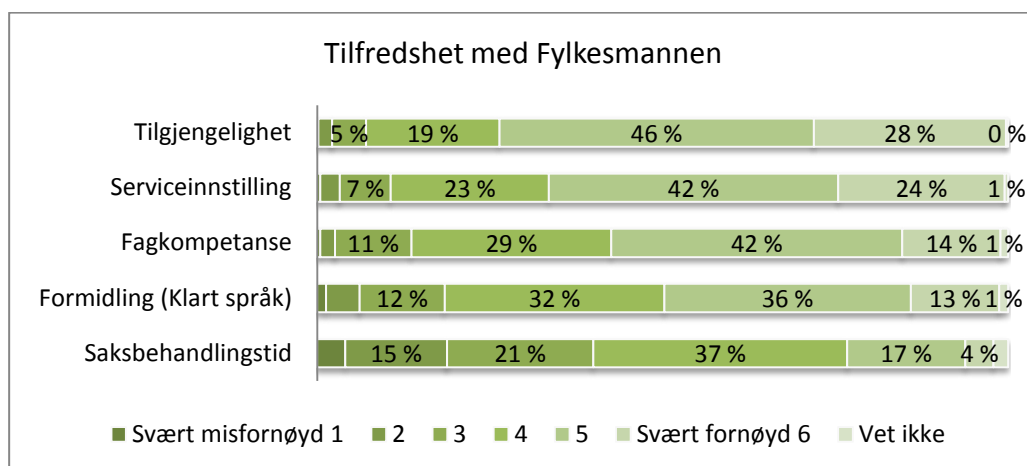
Gjennomsnittsskår for formidling (klart språk) i fylkene samlet sett er på 4,4. 11 av Fylkesmannembetene ligger i nærheten (+ - 0,2) eller på dette snittet. Vi finner imidlertid eksempler som både ligger langt under (3,9 i snitt) og godt over snittet (5,1 i snitt). Igjen, hvis vi vurderer resultatene etter kommunestørrelse, så er bildet at de større kommunene er noe mindre positive enn de små kommunene.

Saksbehandlingstid

Saksbehandlingstid hos fylkesmennene kommer mindre godt ut med et snitt på 3,6. 10 embeter ligger rundt gjennomsnittet på 3,6 (+ - 0,2). To av embetene får

et snitt helt nede på 3,1, mens et embete får hele 4,5 i snitt. Deretter følger to med et snitt på 4,4 og 4,3. Snittet for ordførere er det samme som snittet for rådmenn (3,6).

Det er ingen klar trend som for de øvrige indikatorene når det gjelder vurderingen av saksbehandlingstid etter kommunestørrelse.

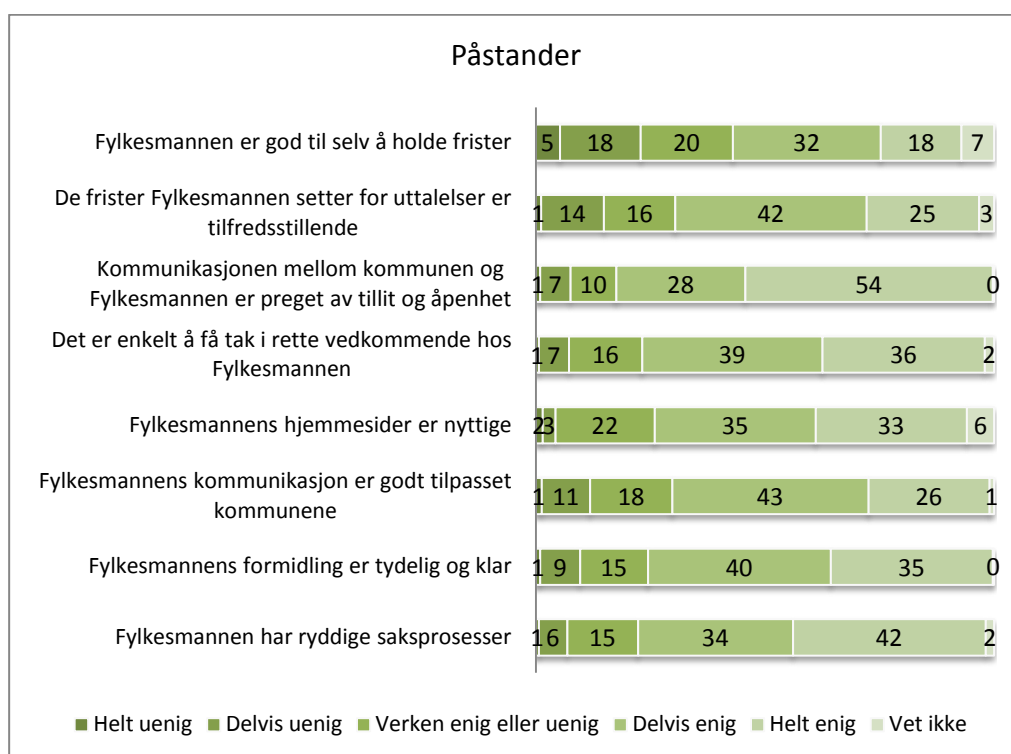
Figur 9 Tenk på kontakten mellom kommunen og Fylkesmannen. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Fylkesmannen når det gjelder? Svarfordeling i prosent. N=611 (Spørsmål 11)

Over ser vi de samme resultatene som omtalt foran fordelt i prosent på de ulike svaralternativene. Figuren viser at det er klart flest som svarer svaralternativ 5 både for tilgjengelighet, serviceinnstilling, fagkompetanse og formidling, noe som må betegnes som et godt resultat. Svaralternativ 6 eller 4 er den nest største kategorien for disse områdene, noe som indikerer relativt lav spredning på de ulike svaralternativene. Vi ser imidlertid en klar endring når det gjelder saksbehandlingstid der svaralternativ 4 er størst med 37 prosent, mens svaralternativ 3 er nest størst med 21 prosent. Hele 40 prosent svarer alternativene 1 – 3, noe som må tolkes som et svakt resultat.

3.2.2 Kommunikasjonen preget av åpenhet og tillit

Undersøkelsen hadde også med en rekke påstander om temaer som omhandler og utdyper mye av det samme som vi nettopp har gått igjennom. Vi ser av figur 10 at et flertall av respondentene er helt eller delvis enige i alle påstandene. De to øverste påstandene i figuren peker seg mest negativt ut. Begge disse har med tidsfrister å gjøre, enten det er at fylkesmannen overholder sine egne frister eller setter tilfredsstillende frister for andre. Dette samsvarer med misnøyen som er å spore hva gjelder saksbehandlingstid hos fylkesmannen (se figur 9) over.

Rent bortsett fra at resultatene jevnt over er gode for de fleste påstandene, er det verdt å merke seg at noen påstander utmerker seg svært positivt. Blant annet sier 82 prosent seg helt eller delvis enig i at kommunikasjonen mellom kommunen og Fylkesmannen er preget av tillit og åpenhet. Det må betegnes som et meget godt resultat. Videre er over 75 prosent helt eller delvis enige i at Fylkesmannen har ryddige saksprosesser, at Fylkesmannens formidling er tydelig og klar og at det er enkelt å få tak i rette vedkommende hos Fylkesmannen.

Figur 10 Påstander: Vurder følgende påstander om Fylkesmannen. Til både ordførere og rådmenn. N=605-609 (Spørsmål 24)

Det er svært små forskjeller mellom ordførere og rådmenn i besvarelsen av disse påstandene. Ser vi resultatene fordelt etter kommunestørrelse, så synker andelen respondenter som er helt og delvis enig jo større kommunen er. Her skal en være forsiktig med å tolke alt for mye inn i tallene da antallet respondenter for de største kommunestørrelsene er svært få. Den enkeltes oppfatning vil derfor gi store utslag.

Det er noen variasjoner når vi ser på resultatene embetsvis (fylkesvis). Det er kun noen få embeter som peker seg noe mer negativt ut enn andre. Et eksempel er påstanden om at Fylkesmannens kommunikasjon er tydelig. Her kommer to av embetene litt dårligere ut enn de øvrige embetene. De samme embetene peker seg også negativt ut når det gjelder påstanden om at Fylkesmannens kommunikasjon er godt tilpasset kommunene. Når det gjelder påstanden om at Fylkesmannen selv er god til å holde frister, så er det flere embeter som peker seg negativt ut ved at andelen delvis uenig er noe større sammenlignet med de andre embetene.

Det er vanskelig å se noe mønster eller klare funn når vi analyserer påstandene etter kommunestørrelse.

3.2.3 Enkelte fagområder peker seg negativt ut

De som var misfornøyde (som svarte 1-3³) med tilgjengelighet, serviceinnstilling, fagkompetanse, formidling eller saksbehandlingstid, fikk et

³ Skalaen gikk fra 1-6 hvor 1 var svært misfornøyd og 6 svært fornøyd

tilleggs spørsmål om hvilke tre av Fylkesmannens ulike fagområder⁴ som eventuelt peker seg negativt ut. Foruten at mange av respondentene svarte at ikke noe fagområde pekte seg ut, så kom plansaker og byggesaker ut blant de tre mest nevnte. Under følger en nærmere beskrivelse av resultatene.

Kun 7 prosent (43 av 611 respondenter) var misfornøyde med tilgjengelighet. Av disse ville 49 prosent ikke peke på noe spesielt fagområde, 37 prosent pekte på fagområdet plansaker og 19 prosent på byggesaker.

Når det gjaldt serviceinnstilling var 11 prosent (65 av 611 respondenter) misfornøyde. Her kom plansaker ut på topp (51 prosent), deretter byggesaker (34 prosent) og så miljøvernaker (29 prosent).

I underkant av 13 prosent (78 av 613 respondenter) var misfornøyde med fagkompetansen. Her kom også plansaker (49 prosent) ut på topp, deretter miljøvern (28 prosent), mens 22 prosent ikke ville peke på noe spesielt område.

Av de som var misfornøyde med formidlingen fra fylkesmannen (17 prosent eller 106 av 613 respondenter) ville 49 prosent ikke peke på noe spesielt område, mens henholdsvis 32 og 18 prosent pekte på fagområdene plansaker og byggesaker.

Saksbehandlingstid var det området som kom dårligst ut med i underkant av 40 prosent (242 av 611 respondenter) misfornøyde. Av disse pekte 57 prosent på plansaker, 28 prosent på byggesaker og 28 prosent ville ikke peke på noe spesielt fagområde.

3.3 Veilednings- og kompetansebehov

Et tema i undersøkelsen var veilednings- og kompetansebehov. Disse spørsmålene ble imidlertid kun stilt til rådmenn og ikke ordførere.

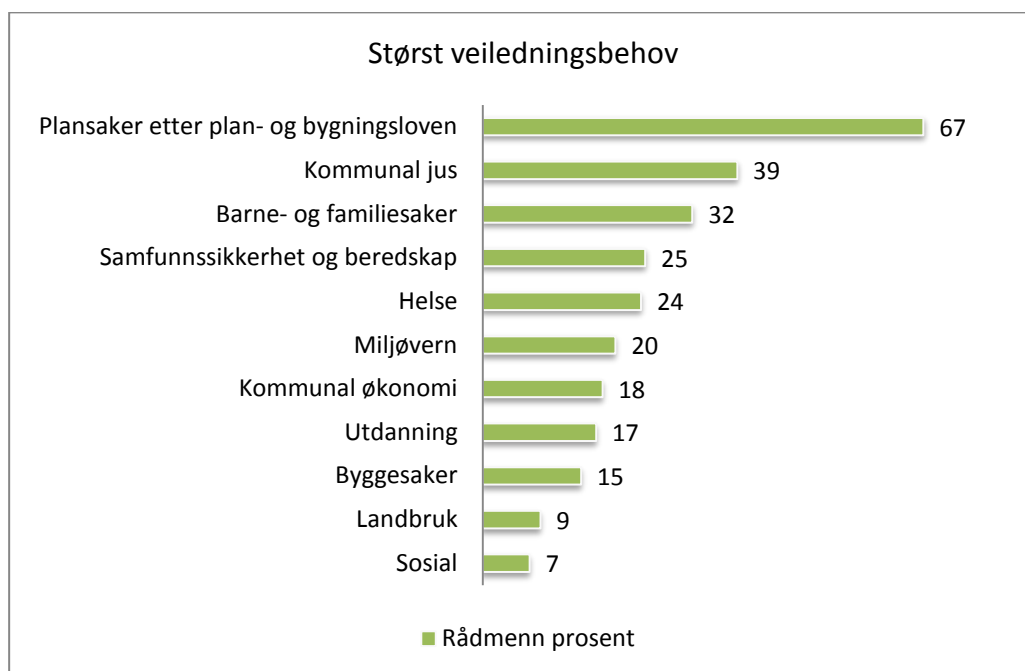
3.3.1 Stort veiledningsbehov knyttet til plansaker

Figur 11 viser resultatet for hvilke fagområder veiledningsbehovet er størst. Her kommer plansaker ut på topp (67 prosent), kommunal jus ut som nummer to (39

⁴ Fylkesmannens fagområder

- Ikke noe spesielt fagområde som utpeker seg
- Plansaker etter plan- og bygningsloven
- Byggesaker
- Landbruk
- Miljøvern
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Barne- og familiesaker
- Kommunal jus
- Kommunal økonomi
- Helse
- Sosial
- Utdanning

prosent) og barne- og familiesaker ut som nummer tre (32 prosent). Deretter følger jevnt synkende de øvrige fagområdene fra 25 prosent til 7 prosent.

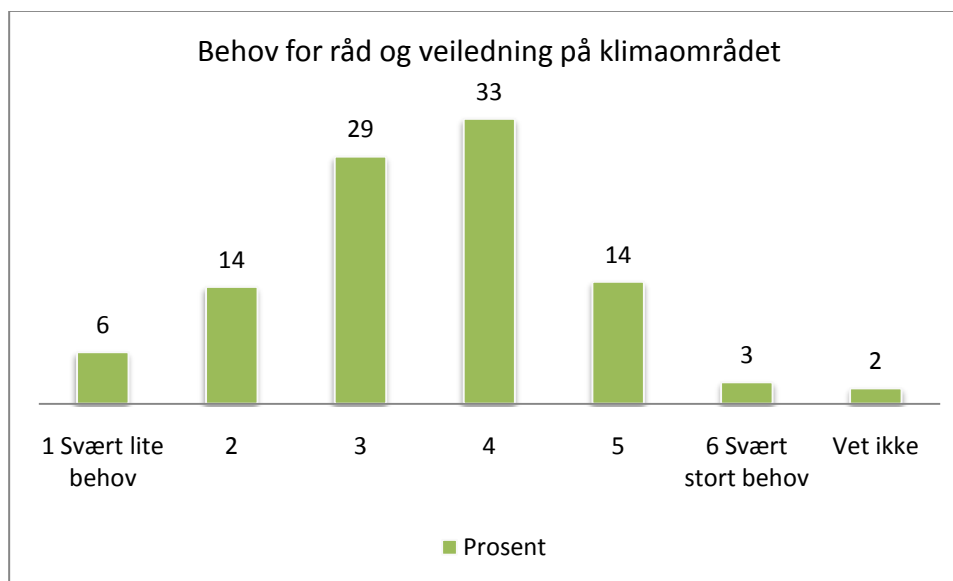
Figur 11 På hvilke av følgende fagområder er veiledningsbehovet størst i din kommune? Velg inntil tre områder. Spørsmål kun stilt til rådmenn. Prosent. N=307 (Spørsmål 17)

Det er noen variasjoner dersom en ser resultatet fordelt etter embeter (fylkesvis). Hovedbildet er imidlertid at for mange av embetene kommer de samme fagområdene ut på topp tre, og videre er, nesten uansett embete, plansaker største kategori. Unntakene er i et av fylkene hvor helse (58 prosent) kommer ut på topp, og i et annet hvor kommunal jus (54 prosent) er største kategori. Igjen skal vi være forsiktig med å tolke tallene for sterkt da det er relativt få respondenter som har uttalt seg om hvert enkelt fagområde i hvert enkelt fylke.

Ser vi på veiledningsbehovet i forhold til kommunestørrelse, så er det vanskelig å se noen klare tendenser bortsett fra at veiledningsbehovet for plansaker jevnt over er stort uavhengig av størrelsen på kommunen. Likeledes er veiledningsbehovet lavt for landbruk uavhengig av kommunestørrelse. Når det gjelder fagområdene barne- og familiesaker og sosial så er det muligens en tendens til at veiledningsbehovet øker jo større kommunen er.

3.3.2 Ulikt behov for veiledning på klimaområdet

På spørsmål om kommunenes behov for råd og veiledning på klimaområdet er respondentene delt på midten i sine svar (kategori 3 (28 prosent) og 4 (31 prosent)), jfr. figur 12. Legger vi sammen kategoriene 1-3 som indikerer et svært lite til lite behov og 4-6 som indikerer et middels til stort behov, så ser vi at det er omtrent like mange i hver av gruppene.

Figur 12 Svar fra rådmenn. Angi din kommunes behov for råd og veiledning på klimaområdet fremover? Prosent. N=612 (Spørsmål 10)

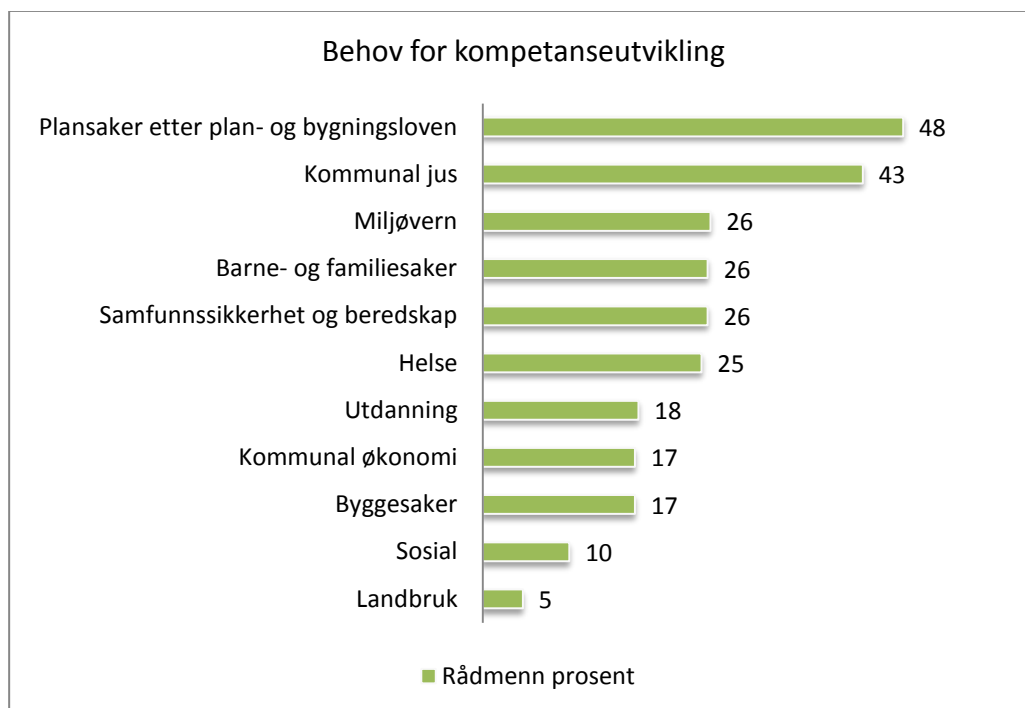
Sammenligner vi svarene fra ordførere med rådmenn er det svært lite som skiller. Det er heller ikke store forskjeller mellom ulike størrelser av kommuner, bortsett fra kommuner over 30 000 innbyggere der behovet er klart mindre sammenlignet med kommuner under 30 000 innbyggere. Analyserer vi svarene etter fylker så er resultatene for respondentene i de fleste fylker rundt gjennomsnittet, med noen unntak som ordførere og rådmenn i et fylke som ser større behov for denne typen veiledning sammenlignet med de øvrige fylkene. I et annet fylke ser respondentene noe mindre behov enn snittet.

3.3.3 Størst behov for kompetanseutvikling knyttet til plansaker og kommunal jus

Figur 13 viser resultatet for hvilke fagområder kompetansebehovet er størst. Respondentene fikk mulighet til å velge inntil tre områder. Også her kommer plansaker ut på topp (48 prosent), kommunal jus ut som nummer to (43 prosent) og så miljøvern, barne- og familiesaker og samfunnssikkerhet og beredskap ut som nummer tre (alle 26 prosent). Helse ligger også nær opptil med 25 prosent.

Som for veiledningsbehovet er det også her noen variasjoner dersom en ser resultatet fordelt etter fylker. I seks av fylkene har ikke respondentene plansaker på topp, men andre fagområder som kommunal jus (fem fylker) og barne- og familiesaker (ett fylke). Miljøvern varierer relativt mye fra 48 prosent i et fylke til 9 prosent i et annet. Fagområdet samfunnssikkerhet og beredskap er det jevnt over behov for kompetanseutvikling på, mens områder som sosial og helse varierer mye. Behovet for kompetanseutvikling i forhold til landbruk er jevnt over lavt i alle fylkene.

Ser man resultatet etter kommunistørrelse så er det noen tendenser som peker seg ut. Når det gjelder plansaker så er behovet jevnt synkende jo større kommunene er, mens det motsatte synes for byggesaker. For miljøvern er behovet for kompetanseutvikling økende jo større kommunen er, det samme kan sies om barne- og familiesaker.

Figur 13 På hvilke av følgende fagområder er behovet for kompetanseutvikling størst i din kommune? Velg inntil tre områder. Kun rådmenn. Prosent. N=304 (Spørsmål 18)

3.3.4 Kommunene er relativt tilfredse med veilednings- og kompetanseutviklingstilbud

Rådmennene fikk spørsmål om tilfredsheten med veilednings- og kompetanseutviklingstilbudet hos Fylkesmannen. Skalaen gikk fra 1-6, der dårligste skår var 1 og beste skår var 6. Av figur 14 under så ser vi at tilfredsheten er relativt god og på omtrent på samme nivå for de ulike veilednings- og kompetansetilbudene. Sammenligner vi med tilfredsheten med serviceinnstilling, fagkompetanse osv, så ser vi at gjennomsnittskårene er noe lavere her. Det er sånn sett ikke et meget godt resultat, men kan heller ikke betegnes som dårlige resultater.

Undersøkelsen fra 2003 bestod av et spørsmål om hvor nyttig fylkesmannens hjemmesider opplevdes å være for kommunen. Spørsmålet ble ikke stilt ift veilednings- og kompetansetilbud, og kan slik egentlig ikke sammenlignes direkte. Resultatet er imidlertid forbedret fra 3,9 i 2003 til 4,2 i 2010.

Ser vi resultatet fordelt etter fylker så ligger de fleste rundt snittet. Når det gjelder løpende veiledning så er tilfredsheten i noen fylker relativt høy (4,8, 4,6 og 4,6), mens andre fylker peker seg noe mer negativt ut med snitt på 3,8 og 3,9. For konferanser og seminarer er det også store enkeltvise variasjoner mellom fylkene med 4,8 i snittskår i ett fylke mot 3,3 i et annet. Den samme trenden gjentar seg, med de samme fylkene, for kurs. Når det gjelder nettsider/informasjon så utmerker to fylker seg positivt med hhv 4,9 og 4,7 i snitt, mens laveste skår i to fylker er på 3,8 og 3,9. Tilfredsheten med elektroniske netjtjenester ligger under snittet på 4,1 i hele ti fylker.

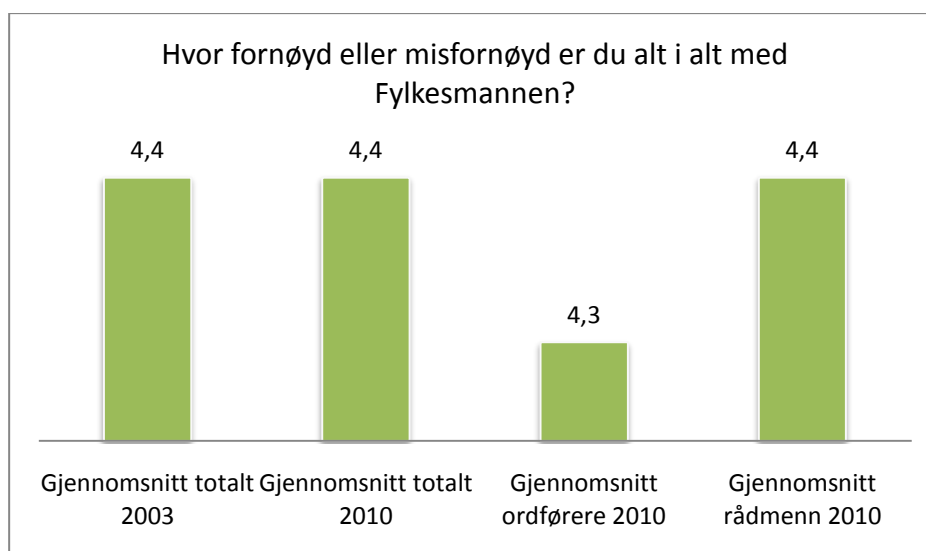
Analysere vi resultatene etter kommunestørrelse er det vanskelig å se noe klart mønster.

Figur 14 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Fylkesmannens veilednings- og kompetanseutviklingstilbud for kommunene? Kun rådmenn. N=308-312 (Spørsmål 19)

3.4 Tilfredshet alt i alt med Fylkesmannen

Avslutningsvis i undersøkelsen stilte vi spørsmålet om hvor tilfreds respondentene var alt i alt med Fylkesmannen. Det samme spørsmålet ble stilt i undersøkelsen i 2003. Vi ser at snittet samlet sett er eksakt det samme for begge år. Videre er det så å si ingen forskjell mellom ordførernes og rådmennenes tilfredshet alt i alt i 2010.

Figur 15 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du alt i alt med Fylkesmannen? N i 2003=320⁵, i 2010 N=611. (Spørsmål 33)

⁵ I 2003 var det rådmennene som ble registrert som respondenter i undersøkelsen. Se mer under metode om forskjeller mellom undersøkelsen i 2003 og 2010.

Som vist i tabellen under er det forskjeller mellom de ulike kommunestørrelsene, særlig mellom kommuner over og under 50 000. Samtidig understreker vi at antallet respondenter for kommuner over 50 000 er for få (13) til å konkludere noe sikkert på dette området.

To tal	3. Antall innbyggere i din kommune:								
	1-1 999	2 000 - 4 999	5 000 – 9 999	10 000 - 19 999	20 000 - 29 999	30 000 - 49 999	50 000 - 99 999	100 000 eller mer	
	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt	Gjenno msnitt
	4,4	4,6	4,3	4,4	4,3	4,1	4,4	3,9	2,8
N	611	137	199	120	92	37	12	9	4

Figur 16 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du alt i alt med Fylkesmannen? Fordeling kommunestørrelse. N se tabell. (Spørsmål 33)

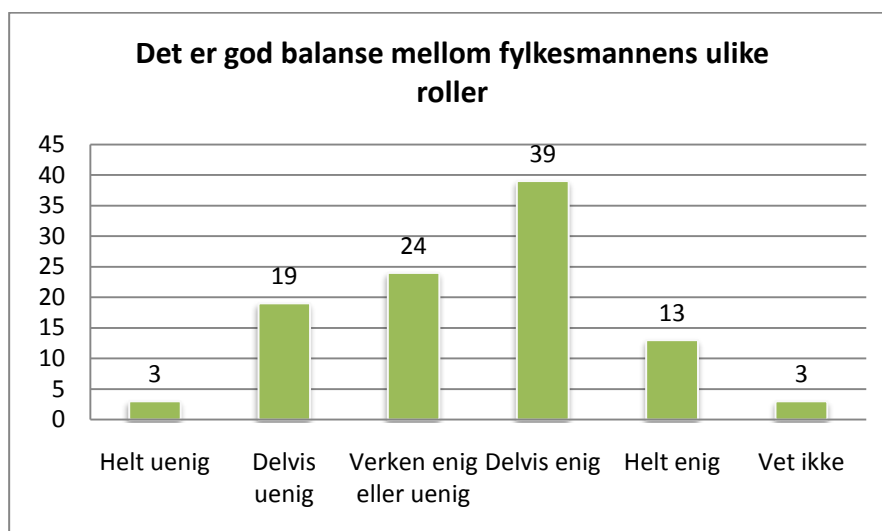
Det er klare forskjeller mellom de enkelte fylkene i forhold til resultatet. De tre fylkene med flest fornøyde rådmenn og ordførere har snittskår på 4,8, 4,9 og 5,0. Motsatt har de tre fylkene hvor misnøyen er størst et gjennomsnitt på 3,6, 3,8 og 4,1.

4 Fylkesmannens roller og oppgaver

4.1 Fylkesmannens ulike roller

4.1.1 utfordringer knyttet til balansen mellom ulike roller

Fylkesmannen har ulike roller: sektormyndighet, veileder, rettssikkerhetsinstans og samordner. På spørsmål om det er god balanse mellom Fylkesmannens ulike roller oppgir 52 prosent at de er helt eller delvis enige i dette (figur 17).

Figur 17 Det er god balanse mellom fylkesmannens ulike roller. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=605 (Spørsmål 26.1)

I kommentarene til spørsmålet kommer det frem at flere opplever at det er utfordrende at Fylkesmannen både er veileder og klageinstans. Det er imidlertid ikke entydig hva slags problemer dette medfører – enkelte ønsker klarere skille mellom veiledning og klagebehandling mens andre synes det er vanskelig at de ikke får den rådgivning de ønsker. Også i forbindelse med andre undersøkelser Difi har gjennomført, er inntrykket at mange kommuner ønsker mer veiledning enn det som ligger til Fylkesmannen i dag⁶.

Enkelte peker også på at det prinsipielt er uheldig at Fylkesmannen har en meklerrolle når avdelingene hos Fylkesmannen har innsigelsesrett.

Vi ser her forskjeller mellom fylkene. I et fylke er ingen av respondentene uenige i påstanden, mens det i et annet fylke er 37 prosent som er uenige.

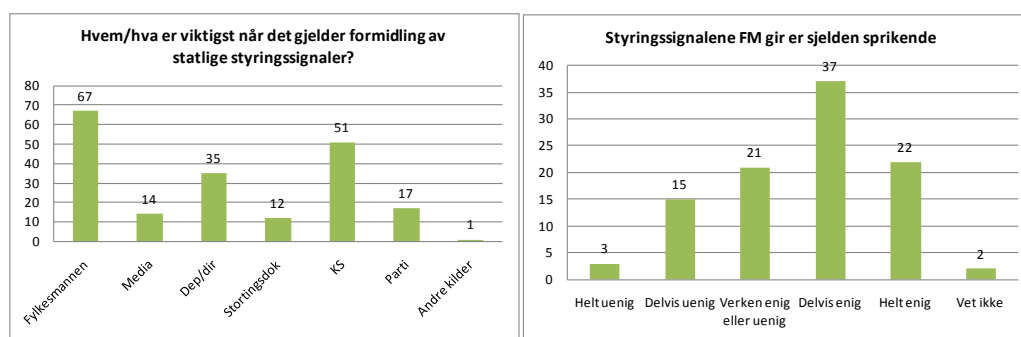
Det er ingen entydig sammenheng mellom kommunestørrelse og tilfredshet med Fylkesmannens balansering av rollene. Kommunene med mellom 30 000 og 100 000 innbyggere er mest positive, mens de største kommunene er mest negative. Her er imidlertid antall respondenter så få at det ikke bør trekkes bastante konklusjoner på dette grunnlaget.

⁶ Bl.a. Rapport 2010:4 Statlig styring av kommunene, Rapport 2009:9 En vellykket samordning av regional stat?

Det er ingen markerte forskjeller i synspunkter mellom rådmenn og ordførere på dette temaet.

4.1.2 Fylkesmannen er en viktig formidler av statlige styringssignaler

Spørreundersøkelsen viser at Fylkesmannen er den viktigste kanalen for formidling av statlige styringssignaler overfor kommunene. Deretter kommer KS og så departementene/direktoratene. I en tidligere intervjuundersøkelse Difi gjorde blant et begrenset utvalg kommuner var inntrykket at sektorledere i kommunene ofte brukte stortingsdokumenter for å orientere seg i tidlig fase om statlige styringssignaler. Vår undersøkelse viser imidlertid at 12 prosent av ordførere og rådmenn mener at stortingsdokumenter er viktigst når det gjelder formidling av styringssignaler.

Figur 18 Formidling av statlige styringssignaler. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N= 612/607 (Spørsmål 20 og 26.3)

Det er som ventet noen forskjeller mellom ordførere og rådmenn på dette punktet. Fylkesmannen er en viktigere formidler av statlige styringssignaler for rådmennene enn for ordførerne. Det samme gjelder KS. Partiapparatet er en viktig kanal for ordførerne, selv om Fylkesmannen og departementene/direktoratene er de to viktigste kanalene for denne gruppen.

Det er relativt store fylkesvise forskjeller mht hvor viktig Fylkesmannen er som formidler av styringssignaler. I to av fylkene oppgir 83 prosent av respondentene at Fylkesmannen er blant de viktigste kanalene, mens de tilsvarende tallene for de to fylkene med lavest andel enige er hhv. 32 prosent og 48 prosent.

Fylkesmannen er viktigst som kanal for de minste kommunene. De største kommunene oppgir i langt større grad departementene/direktoratene som viktig kilde for statlige styringssignaler.

I undersøkelsen har vi også bedt om svar på om styringssignalene fra Fylkesmannen er sprikende. Et lite flertall (59 prosent) er helt eller delvis enig i påstanden om at styringssignalene fra Fylkesmannen sjelden er sprikende.

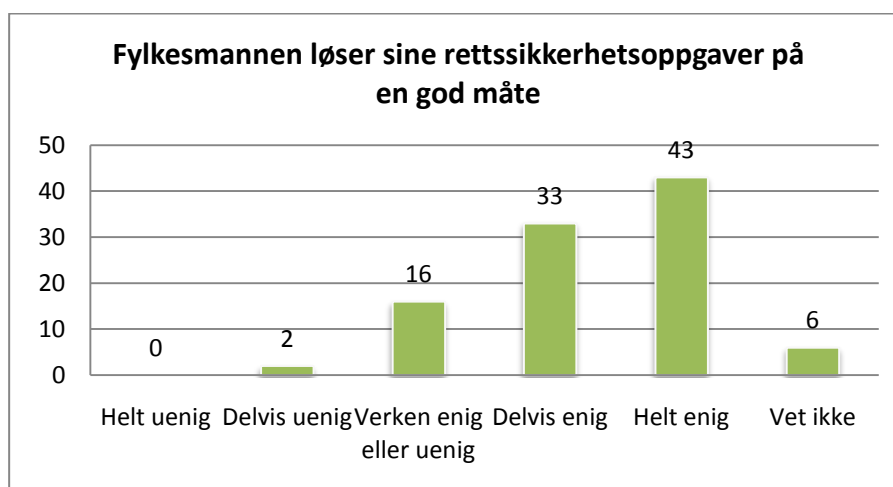
I 11 av fylkene svarer respondentene nesten likt, men det er også forskjeller mellom enkelte fylker, særlig et par av fylkene har en større uenigandel, og et par som har en større enig andel.

4.1.3 Rettssikkerhetsoppgaver løses på en god måte

Rettssikkerhetsoppgavene er en helt sentral del av Fylkesmannens virksomhet. På spørsmål om Fylkesmannen løser sine rettssikkerhetsoppgaver på en god måte, svarer et klart flertall at de er helt eller delvis enige i dette.

Det er fylkesvise variasjoner mht. hvor positive respondentene er til Fylkesmannens løsning av rettssikkerhetsoppgaver. Andelen enige varierer fra 93 prosent til 50 prosent.

Det er ingen markerte forskjeller i svarene fra hhv. rådmenn og ordførere på dette spørsmålet. Det er heller ingen store forskjeller i svarene knyttet til kommunestørrelse.

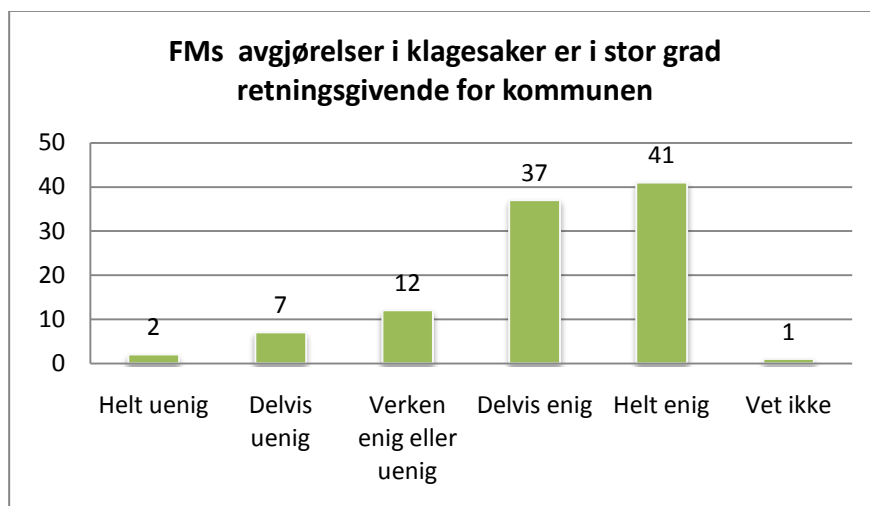
Figur 19 Fylkesmannen løser sine rettssikkerhetsoppgaver på en god måte. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=605 (Spørsmål 26.10)

Undersøkelsen viser også at det er stor grad av enighet om at Fylkesmannens avgjørelser i klagesaker er retningsgivende for kommunen, jfr. figur 20.

To fylker skiller seg noe ut ved at hhv. 27 og 22 prosent av respondentene er helt eller delvis uenige i påstanden, mens det for tre andre fylker ikke er noen som er uenige. I 13 av fylkene svarer respondentene relativt likt.

Det er en noe større andel rådmenn (53 prosent) enn ordførere (30 prosent) som er *helt* enige i påstanden.

Det er ingen markerte forskjeller mht. kommunestørrelse.

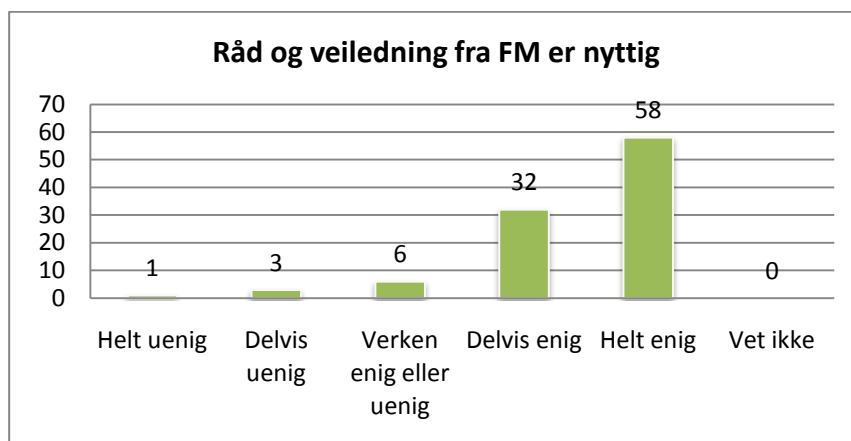

Figur 20 Fylkesmannens avgjørelser i klagesaker er i stor grad retningsgivende for kommunen. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=607 (Spørsmål 26.11)

4.1.4 Rådgivning og veiledning er nyttig for kommunene

Figur 21 viser at et stort flertall av respondentene også gir uttrykk for at råd og veiledning fra Fylkesmannen er nyttig for kommunen. Dette er i tråd med funn fra tidligere Difi-undersøkelser, der kommunene er opptatt av veiledningen fra Fylkesmannens side⁷.

Det er ikke store fylkesvise forskjeller på dette området, men i ett fylke er samtlige respondenter helt eller delvis enige i at råd og veiledning fra Fylkesmannen er nyttig. I halvparten av fylkene er det ingen respondenter som uttrykker *uenighet*.

Figur 21 Råd og veiledning fra Fylkesmannen er nyttig. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=606 (Spørsmål 26.6)

Rådmenn og ordførere er samstemte i sine oppfatninger på dette området. Det er heller ingen store forskjeller mht. kommunestørrelse, men respondenter fra kommuner med over 50 000 innbyggere er noe mer negative enn de øvrige. Dette kan trolig forklares ved at de største kommunene ofte både har kapasitet

⁷ Bl.a. Rapport 2010:4 Statlig styring av kommunene, Rapport 2009:9 En vellykket samordning av regional stat?

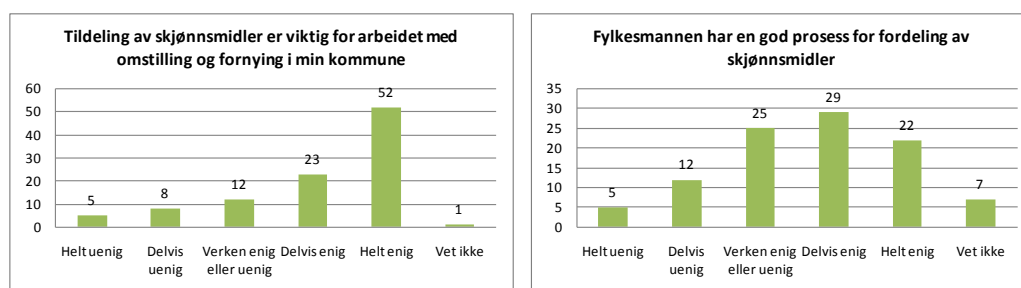
og kompetanse til å kunne håndtere de fleste problemstillinger selv, uten å måtte be om råd og veiledning fra Fylkesmannen.

4.1.5 Skjønnsmidler er viktige for kommunene

Et meget klart flertall av respondentene mener at skjønnsmidlene er viktige for arbeidet med omstilling og fornying i egen kommune, jfr. figur 22 under.

Som forventet er det fylkesvise forskjeller mht. hvor viktig skjønnsmidlene vurderes å være. Her er sammenhengen klar mht om omfanget av skjønnsmidler som fordeles i det enkelte fylke.

Det er ingen markerte forskjeller mellom ordførere og rådmenn, og det er heller ingen klare forskjeller i synspunktene ut fra kommunestørrelse.

Figur 22 Synspunkter på tildeling og prosess for skjønnsmidler. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=608/606 (Spørsmål 26.9 og 26.8)

Figur 22 viser også at kommunene ikke nødvendigvis er fullt så fornøyde med *prosessen* rundt fordeling av skjønnsmidler. Rådmennene er noe mer fornøyde enn det ordførerne er.

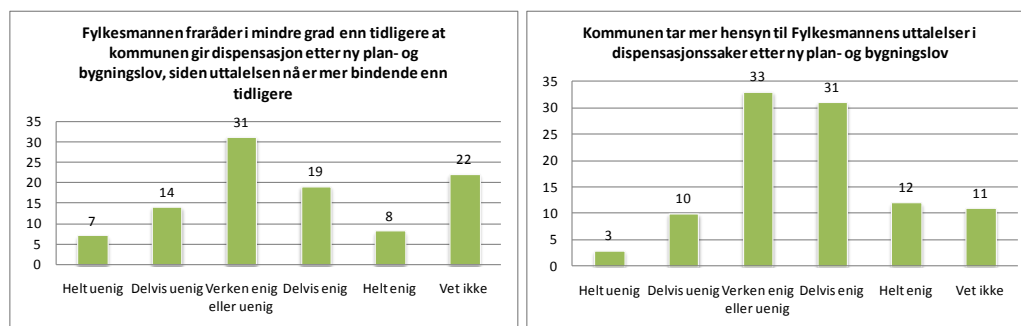
Også her er det fylkesvise forskjeller. I ett fylke er 81 prosent helt eller delvis enige i at Fylkesmannen har en god prosess for fordeling av skjønnsmidler. I den andre enden kommer et annet fylke, der kun 29 prosent er enige i utsagnet.

Det er ingen markerte forskjeller i synspunkter når vi ser på kommunestørrelse.

4.2 Nærmere om Fylkesmannens rolle i plansaker

Areal- og plansaker er viktige både for kommune og stat. Det er et område der mange hensyn skal ivaretas og der det ikke sjelden er ulike syn mellom kommunene og staten (ved Fylkesmannen). Plandelen i ny plan- og bygningslov trådte i kraft 1. juli 2009 (bygningdelen av loven iverksettes fra 1. juli 2010). I den forbindelse har vi i undersøkelsen fremsatt en del påstander knyttet til Fylkesmannens rolle i denne type saker.

4.2.1 For tidlig å vurdere effektene av ny plan- og bygningslov?

Figur 23 Synspunkter på Fylkesmannens rolle i dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=607/608 (Spørsmål 31.1 og 31.2)

Som figur 23 viser så er 27 prosent av respondentene helt eller delvis enige i at Fylkesmannen i mindre grad enn tidligere fraråder at kommunen gir dispensasjon etter plan- og bygningsloven. Det er hele 31 prosent som verken er enig eller uenig og 22 prosent som svarer ”vet ikke”. Det er relativt liten spredning i svarene når vi ser på resultatene fylkesvis.

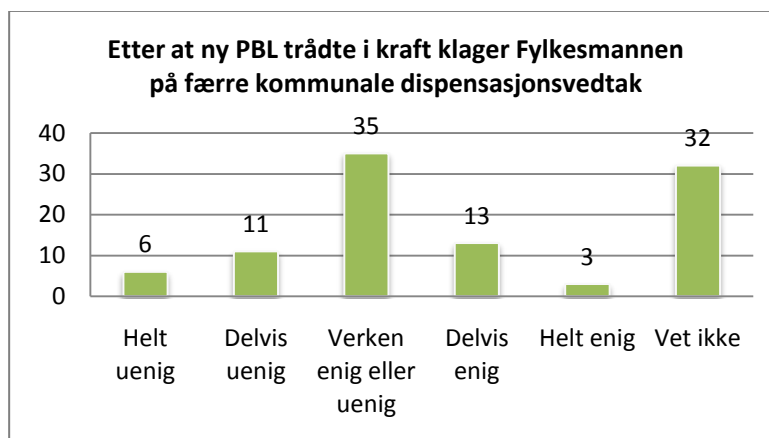
Undersøkelsen viser også at 43 prosent av respondentene mener at kommunen nå tar mer hensyn til Fylkesmannens uttalelser i dispensasjonssaker. Kun 13 prosent er uenige i dette, mens hele 33 prosent sier seg verken enig eller uenig.

60 prosent av respondentene fra et av fylkene er enige i påstanden om at kommunen tar mer hensyn til Fylkesmannens uttalelser i dispensasjonssaker nå. Lavest andel enige er på 16 prosent i et av fylkene.

Vi tolker den store andelen ”verken enig eller uenig” og de relativt mange som svarer ”vet ikke” på disse to påstandene (figur 23) dit hen at svært mange av respondentene enten ikke har tilstrekkelig erfaring med Fylkesmannen etter ny plan- og bygningslov, eller at de ikke har merket seg store endringer.

Vi ser den samme tendensen til en høy andel respondenter som svarer ”verken enig eller uenig” eller ”vet ikke” når det gjelder hvorvidt de opplever at Fylkesmannen klager på færre kommunale dispensasjonsvedtak etter ny plan- og bygningslov. Som figur 24 viser så er det kun 16 prosent som er enige i dette og 17 prosent som er uenige.

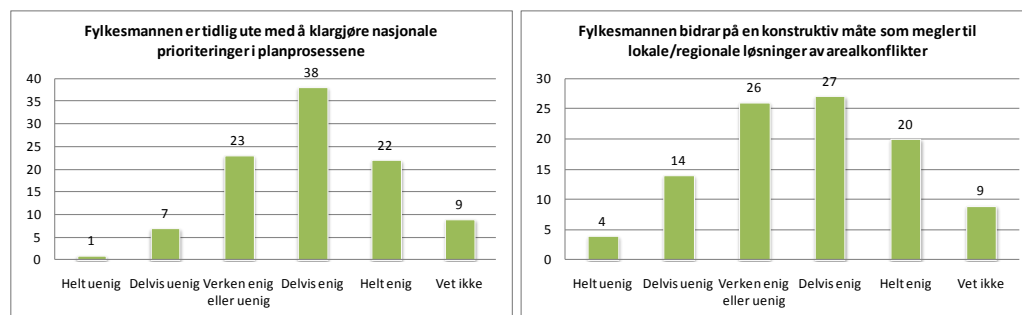
Med en så stor andel ”usikre” svar så skal vi være forsiktige med å si noe om fylkesvis forskjeller.

Figur 24 Etter at ny plan- og bygningslov trådte i kraft klager Fylkesmannen på færre kommunale dispensasjonsvedtak. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=606 (Spørsmål 31.3)

4.2.2 Fylkesmannen er tidlig ute med å klargjøre nasjonale prioriteringer i planprosesser

Når det gjelder påstanden om at Fylkesmannen er tidlig ute med å klargjøre nasjonale prioriteringer i planprosessene, så er et flertall (60 prosent) enige i dette, jfr. figur 25. Kun 8 prosent er uenige totalt sett. I to av fylkene er ingen av respondentene uenige i påstanden, mens i ett fylke er 35 prosent uenige i påstanden.

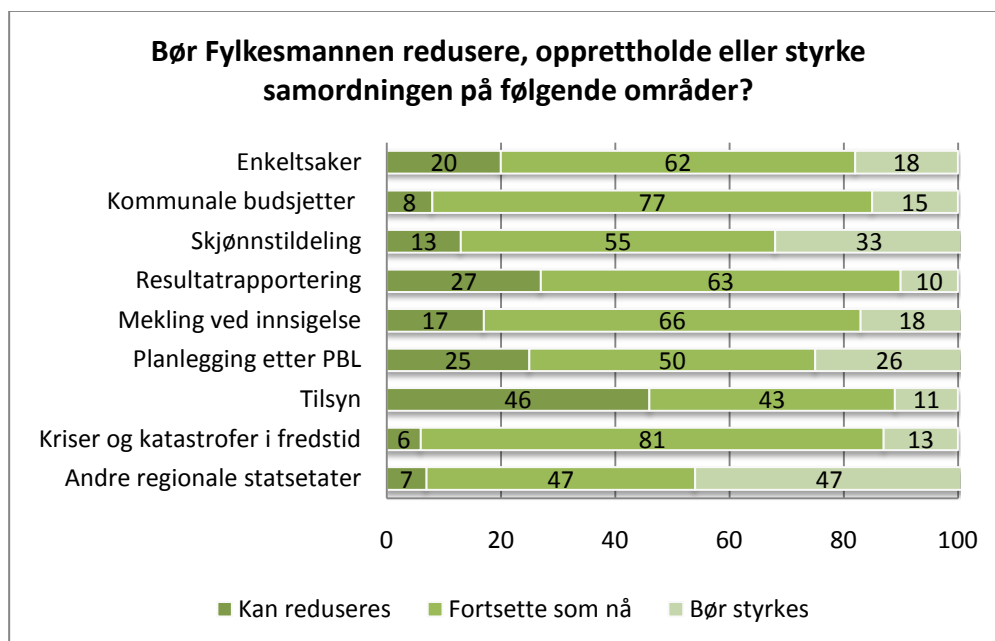
Figur 25 Synspunkter på Fylkesmannens klargjøring av nasjonale prioriteringer i planprosesser og rollen som meglar i arealkonflikter. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=607/608 (Spørsmål 31.4 og 31.5)

Figur 25 viser også at 47 prosent av respondentene mener at Fylkesmannen bidrar på en konstruktiv måte som meglar til lokale/regionale løsninger av arealkonflikter. I et av fylkene er 80 prosent enige i påstanden, mens det tilsvarende tallet for et annet fylke er 25 prosent.

Det er ingen store forskjeller i synspunkter mellom ordførere og rådmenn. Det er heller ikke store forskjeller mht kommunestørrelse når det gjelder påstandene relatert til plan- og bygningsloven.

4.3 Nærmere om Fylkesmannens samordningsrolle

Fylkesmannen har en viktig samordningsrolle overfor kommunene. I undersøkelsen har vi stilt spørsmål om hvorvidt Fylkesmannens samordning bør økes, opprettholdes eller reduseres på ulike områder.

Figur 26 Bør fylkesmannen redusere, opprettholde eller styrke samordningen på følgende områder? Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=586-600 (Spørsmål 21)

Figur 26 viser at når det gjelder samordning av enkeltsaker, kommunale budsjetter og økonomiplaner, skjønnstildeling, resultatrapportering, mekling ved innsigelse og håndtering av kriser og katastrofer i fredstid så mener et flertall av respondentene at dette bør fortsette som nå.

Når det gjelder planlegging etter plan- og bygningsloven så er det også her et flertall (50 prosent) som mener dette bør fortsette som nå, samtidig som det er 25 prosent som mener at man hhv bør styrke eller redusere samordningen.

Det er få ulikheter i synspunktene til hhv rådmenn og ordførere når det gjelder behovet for samordning. Det er imidlertid en noe større andel ordførere enn rådmenn som mener fylkesmannens samordning i forbindelse med planlegging etter plan- og bygningsloven kan reduseres.

I brukerundersøkelsen fra 2003 ble spørsmålet stilt noe annerledes. Respondentene ble bedt om å vurdere om styrket samordning på ulike områder var mer eller mindre viktig. Svaralternativene var også noe ulike, men vi ser at samordning av andre regionale statlige etater også den gang ble vurdert som viktig (51 prosent). Det er imidlertid verdt å merke seg at samordning av håndtering av kriser og katastrofer i fredstid også ble ansett som meget viktig å styrke i 2003 (52 prosent).

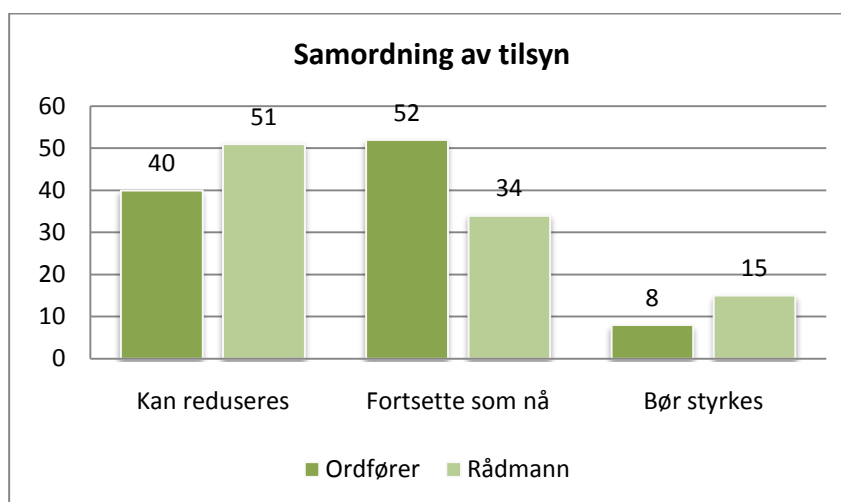
4.3.1 Ønsker om redusert samordning av tilsyn?

Det er videre interessant at i alt 46 prosent av respondentene mener at Fylkesmannen bør redusere samordningen av tilsyn. Kun 11 prosent mener at samordningen bør styrkes på dette feltet. Som vi ser av figur 27 så er det flere rådmenn enn ordførere som mener at samordningen av tilsyn kan reduseres. Vi skal imidlertid være oppmerksomme på at enkelte respondenter her kan ha lagt til grunn at de ønsker reduksjon i *tilsyn*, ikke i *samordningen* av tilsyn. Hva respondentene legger i begrepet samordning kan også være ulikt og gi utslag i hvordan man har besvart spørsmålet.

Sammenligner vi med undersøkelsen fra 2003 finner vi imidlertid at det heller ikke den gang var viktigst å styrke samordningen av tilsyn. Av 11 mulige samordningsområder kom samordning av tilsyn på delt "8. plass" mht. viktighet av styrket samordning.

Også på dette området er det fylkesvise forskjeller. I et fylke mener 78 prosent at samordningen av tilsyn kan reduseres, mens bare 31 prosent av respondentene fra et annet fylke mener det samme.

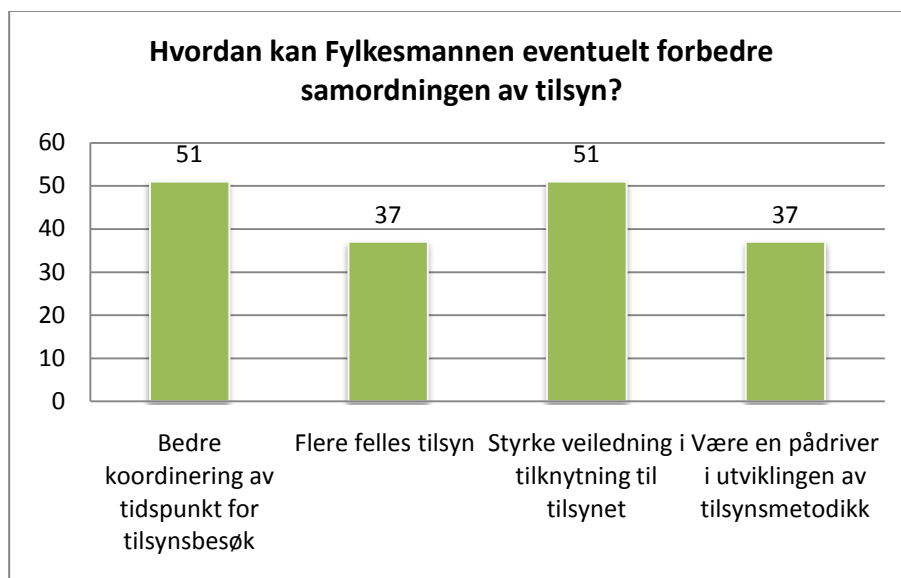
Det er ingen markerte forskjeller i synspunkter når vi knytter dette opp mot kommunestørrelse.

Figur 27 Bør Fylkesmannen redusere, opprettholde eller styrke samordningen av tilsyn? Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=600 (Spørsmål 21.7)

På spørsmålet om hvordan Fylkesmannen eventuelt kan forbedre samordningen av tilsyn svarer om lag halvparten av respondentene at det kan gjøres ved bedre koordinering av tidspunktene for ulike tilsynsbesøk og ved å styrke veiledningen i tilknytning til tilsynet (se figur 28). Det er i alt 37 prosent som mener samordningen kan forbedres ved flere felles tilsyn mellom fagområdene og ved å være en pådriver overfor sentrale myndigheter i utviklingen av tilsynsmetodikk.

Undersøkelsen viser også visse fylkesvise forskjeller mht hvordan respondentene vurderer at samordningen kan forbedres. Det er ingen nevneverdige forskjeller mellom ordførere og rådmenn på dette punktet. Det er heller ingen klar tendens når det gjelder kommunestørrelse. Det er imidlertid en høy andel (82 prosent) av respondentene i kommuner med mellom 30000 og 49000 innbyggere som mener at veiledningen i tilknytning til tilsynet bør styrkes.

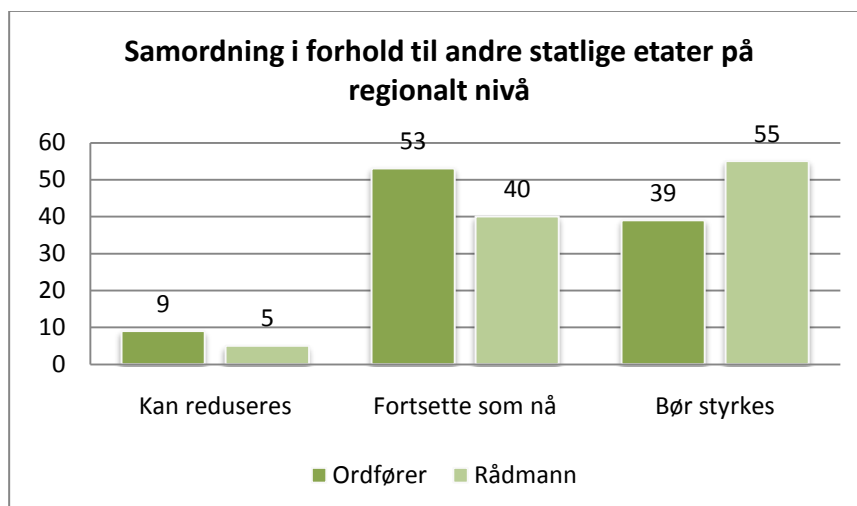
Figur 28 Hvordan kan Fylkesmannen eventuelt forbedre samordningen av tilsyn? Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=599 (Spørsmål 23)

4.3.2 Samordning overfor andre regionale statsetater kan forbedres

Som vist i figur 26 er det tydeligste behovet for en styrking av samordningen fra Fylkesmannens side knyttet til samordningen overfor øvrige statlige etater på regionalt nivå. Her mener i alt 47 prosent at samordningen bør styrkes. Andelen som mener at samordningen bør styrkes varierer mellom 63 prosent i et fylke til 29 prosent i et annet.

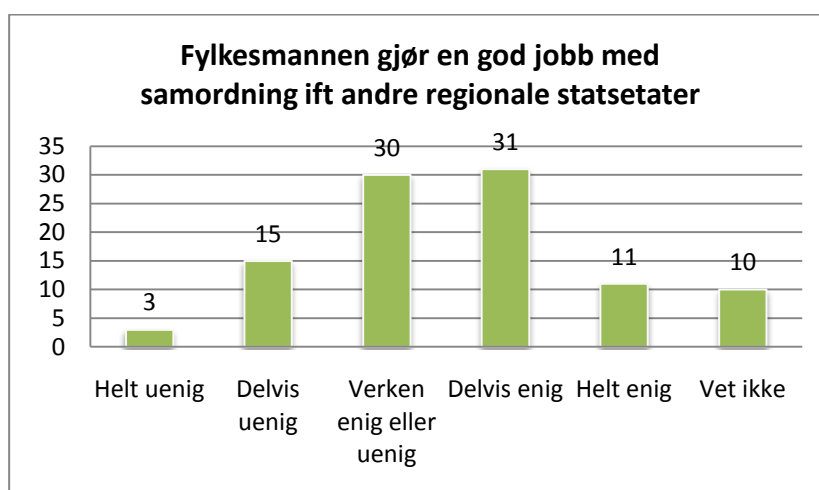
Det er en større andel rådmenn enn ordførere som mener at samordningen overfor øvrige regionale statsetater bør styrkes (se figur 29). Det er ingen klare forskjeller i synspunkter ut fra kommunestørrelse. Andelen som ønsker sterkere samordning er minst i de aller største kommunene, men andelen er omtrent like stor i kommuner med mellom 2000-4999 innbyggere.

I kommentarene til spørsmålet er det mange som peker på behovet for bedre samordning med NAV, Bufetat, Mattilsynet, Arbeidstilsynet og Statens vegvesen. Flere nevner også behovet for bedre samordning med fylkeskommunen.

Figur 29 Samordning i forhold til andre statlige etater på regionalt nivå. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=592 (Spørsmål 21.9)

I undersøkelsen formulerte vi også noen påstander knyttet til Fylkesmannens samordningsrolle. Som vi ser av figur 30 så er under halvparten – 42 prosent – av respondentene helt eller delvis enige i at Fylkesmannen gjør en god jobb med samordning overfor andre regionale statsetater. Det er en stor andel (30 prosent) som sier seg ”verken enig eller uenig”.

Figur 30 Fylkesmannen gjør en god jobb med samordning overfor andre regionale statsetater. Rådmenn og ordførere. N=606 (Spørsmål 26.5)

Ordførere og rådmenn har i stor grad sammenfallende synspunkter. Det er imidlertid en noe større andel blant rådmenn enn blant ordførere (hhv 23 prosent og 12 prosent) som er uenige i påstanden om at Fylkesmannen gjør en god jobb med samordning av regionale statsetater.

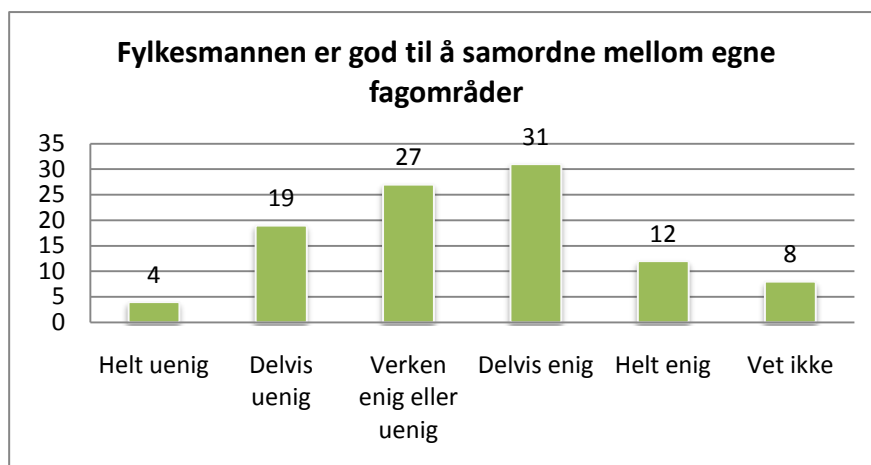
Det er fylkesvise forskjeller også på dette området. Andelen som er enige i påstanden varierer fra 18 prosent i ett fylke til 70 prosent i et annet.

Det er ingen klare forskjeller i synspunkter ut fra kommunestørrelse, men respondenter fra de største kommunene (over 50 000 innbyggere) er noe mindre fornøyde enn de øvrige.

4.3.3 Kan samordning internt i fylkesmannsembetet bli bedre?

I undersøkelsen har vi også stilt spørsmål om Fylkesmannens samordning mellom fagområdene *innen* eget embete.

Som figur 31 viser så er synspunktene på Fylkesmannens egen samordning i stor grad sammenfallende med synspunktene på samordningen av andre regionale statsetater. 43 prosent av respondentene er helt eller delvis enige i at Fylkesmannen er god til å samordne mellom egne fagområder.

Figur 31 Fylkesmannen er god til å samordne mellom egne fagområder. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=606 (Spørsmål 26.4)

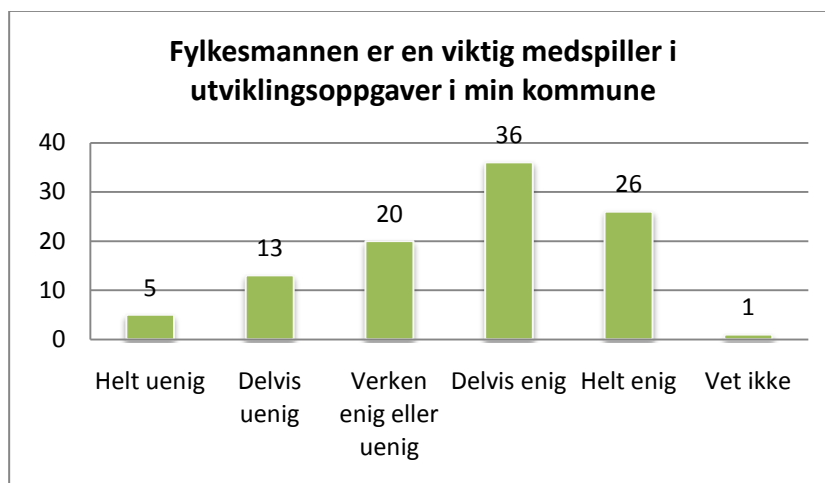
Også på dette området er det fylkesvise forskjeller. Den største andelen respondenter som er enige i påstanden er på 72 prosent. I den andre enden finner vi to fylker med hhv 23 prosent og 26 prosent som er enige i påstanden. I to av fylkene er 35 prosent av respondentene uenige i påstanden om at Fylkesmannen er god til å samordne egne fagområder.

Det er ikke store ulikheter mellom ordførere og rådmenn på dette området, men det er noen flere ordførere enn rådmenn som benytter svarkategoriene ”verken enig eller uenig” og ”vet ikke”. De store kommunene er også noe mindre positive enn de minste kommunene.

4.4 Forholdet mellom Fylkesmannen og kommunen

4.4.1 Fylkesmannen er en viktig medspiller for kommunene

Som figur 32 viser så er det også et klart flertall (62 prosent) som er helt eller delvis enige i påstanden om at Fylkesmannen er en viktig medspiller i utviklingsoppgaver i kommunen.

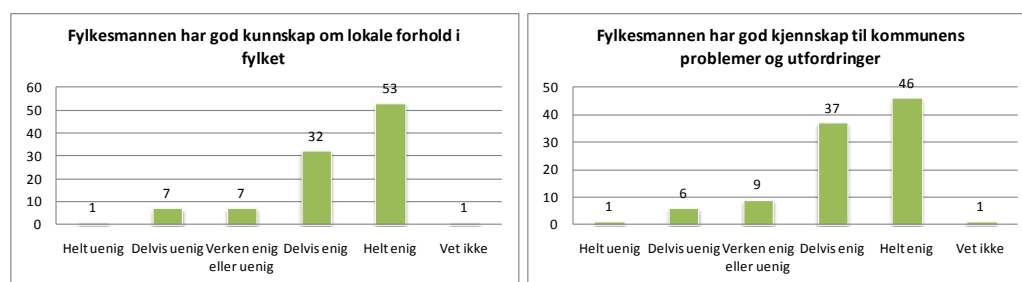
Figur 32 Fylkesmannen er en viktig medspiller i utviklingsoppgaver i min kommune. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=606 (Spørsmål 26.7)

I et av fylkene er 35 prosent av respondentene uenige i påstanden om at Fylkesmannen er en viktig medspiller i utviklingsoppgaver. I et annet fylke er kun 3 prosent uenige i dette.

Det er ingen markert forskjell mellom ordførere og rådmenn i synet på Fylkesmannen som medspiller i utviklingsoppgaver. De største kommunene opplever imidlertid i mindre grad enn de mindre kommunene Fylkesmannen som en viktig medspiller i utviklingsoppgaver i kommunen.

4.4.2 Fylkesmannen har god kunnskap om kommunen og lokale forhold

Undersøkelsen inneholder også påstander knyttet til Fylkesmannens kjennskap til fylket og den enkelte kommune. Som vi ser av figur 33 oppfatter respondentene i kommunene at Fylkesmannen har god kunnskap både om lokale forhold i fylket og til den enkelte kommunes problemer og utfordringer.

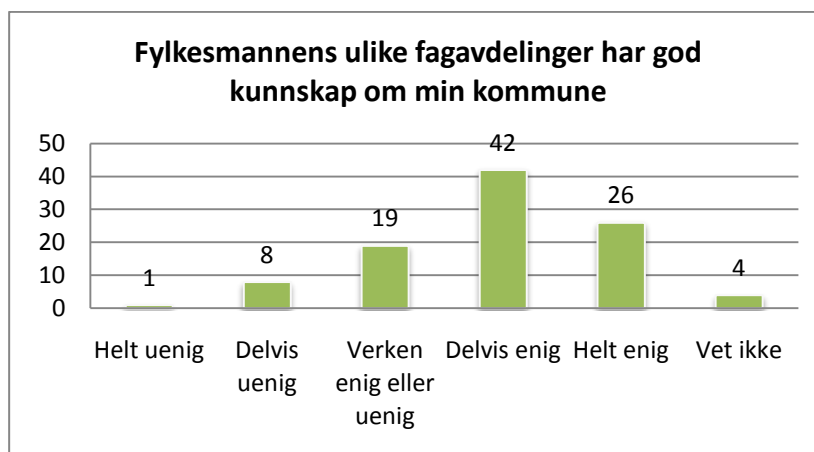
Figur 33 Fylkesmannens kjennskap til lokale forhold og kommunens utfordringer. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=609/608 (Spørsmål 28.1 og 28.2)

Når det gjelder kunnskap om lokale forhold i fylket så varierer andelen som er enige i påstanden mellom 95 prosent og 62 prosent blant fylkene.

Det er ingen store forskjeller i synspunktene mellom ordførere og rådmenn for noen av disse påstandene. Det er heller ingen klar sammenheng mellom kommunestørrelse og hvilket synspunkt man har på de to påstandene.

Bildet er ganske likt når det gjelder hvorvidt Fylkesmannen oppfattes å ha god kjennskap til kommunens problemer og utfordringer. I et av fylkene er samtlige respondenter enige i påstanden mens det i den andre enden av skalaen er 59 prosent som er enige i et annet fylke.

Vi har også spurt respondentene om hvordan de vurderer Fylkesmannens ulike fagavdelinger mht. kommunekunnskap. Som vi ser av figur 34 så er inntrykket i all hovedsak positivt, selv om det på dette spørsmålet er høyest andel som er ”delvis enige” i motsetning til på spørsmålene i figur 33 der den største andelen er ”helt enige”.

Figur 34 Fylkesmannens ulike fagavdelinger har god kunnskap om min kommune. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=608 (Spørsmål 28.4)

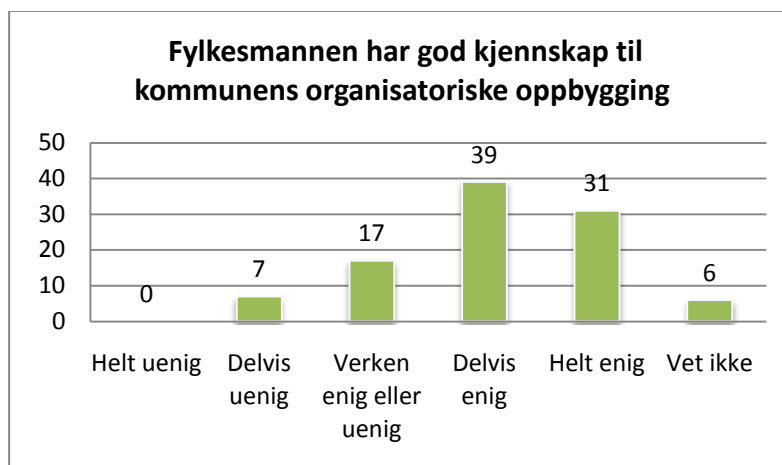
Når vi sammenligner fylkene så er den høyeste andelen helt eller delvis enige på 85 prosent. De to fylkene med lavest andelene enige respondenter er på henholdsvis 41 og 46 prosent. Disse to fylkene har også størst andel som er uenige i påstanden med hhv 18 og 17 prosent.

Det er ingen klare forskjeller i synspunktene mellom ordførere og rådmenn. Det er heller ikke markerte forskjeller som kan knyttes til kommunestørrelse.

54 prosent sa seg helt eller delvis uenig i påstanden. Disse fikk et tilleggsspørsmål hvor de ble bedt om å peke på hvilke fagområder som skilte seg negativt ut. Det er plansaker, byggesaker og miljøvern som skiller seg klart ut. Her er det imidlertid en viss forskjell mellom ordførere og rådmenn. Mens ordførere er mest kritiske til plansaker (77 prosent) og miljøvern (63 prosent), så er rådmenn like kritiske til utdanning som til plansaker (47 prosent) og like kritiske til helse som til byggesaker (42 prosent).

Respondentene gir også uttrykk for at Fylkesmannen har god kjennskap til kommunens organisatoriske oppbygging (figur 35).

I et av fylkene er 94 prosent av respondentene enige i påstanden om at Fylkesmannen har god kjennskap til kommunens organisatoriske oppbygging. Lavest andel enige respondenter er 54 prosent.

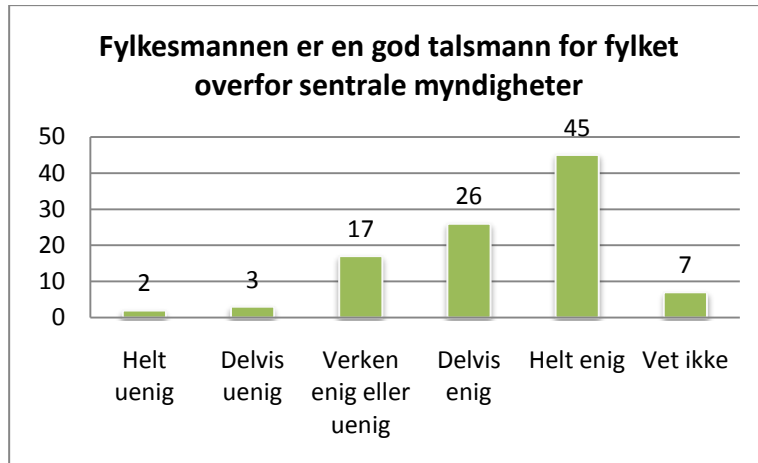

Figur 35 Fylkesmannen har god kjennskap til kommunens organisatoriske oppbygging. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=608 (Spørsmål 28.3)

Det er ingen markerte forskjeller i synspunkter mht kommunestørrelse. Ordfører og rådmenn er også i all hovedsak samstemte i sine synspunkter, men ordførere er i noe større grad enn rådmenn helt enige i påstanden.

4.4.3 Fylkesmannen oppleves i stor grad som talsmann for fylket

Undersøkelsen viser at Fylkesmannen i stor grad oppleves som en talsmann for fylket overfor sentrale myndigheter. Som vi ser av figur 36 så er 71 prosent av respondentene enige i dette.

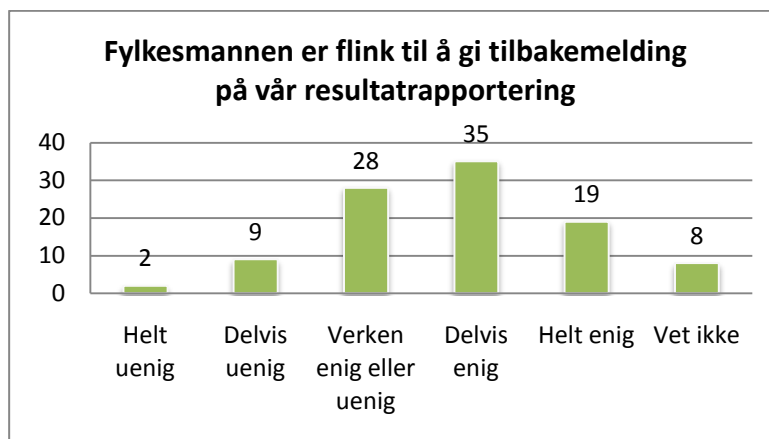
Figur 36 Fylkesmannen er en god talsmann for fylket overfor sentrale myndigheter. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=609 (Spørsmål 28.6)

Når det gjelder fylkesvise forskjeller så er samtlige respondenter (100 prosent) i et av fylkene helt eller delvis enige i påstanden. Den laveste andelen enige er på 35 prosent og deretter følger et fylke med en andel på 48 prosent.

Det er ingen markerte forskjeller i synspunkter mellom ordfører og rådmenn eller mht. kommunestørrelse.

4.4.4 Fylkesmannen er rimelig god til å gi tilbakemelding på resultatrapportering

Fylkesmannen har en viktig rolle som formidler mellom kommunene og sentrale myndigheter. En del av denne rollen er også knyttet til å gi tilbakemeldinger til kommunene på deres resultatrapportering til staten.

Figur 37 Fylkesmannen er flink til å gi tilbakemelding på vår resultatrapportering. Rådmenn og ordførere. Tall i prosent. N=607 (Spørsmål 28.5)

Som vi ser av figur 37 er det et lite flertall (54 prosent) som er enige i at Fylkesmannen er flink til å gi tilbakemelding på kommunens resultatrapportering.

Også på dette området er det fylkesvise forskjeller. Selv om det gjennomgående er en relativt høy andel som har benyttet svarkategorien ”verken enig eller uenig”, så er den største andelen som er enige i påstanden på 67 prosent.

Det er ingen markerte forskjeller i synspunktene mht. kommunestørrelse. Det er heller ingen store forskjeller i vurderingene fra hhv. ordførere og rådmenn, men ordførere er noe mer positive enn rådmenn til Fylkesmannens tilbakemelding på resultatrapporteringen.

Vedlegg 1

Spørreskjema - Undersøkelse til kommunene - Fylkesmannen 2010

Velkommen til undersøkelsen om Fylkesmannen!

Takk for at du tar deg tid til å besvare undersøkelsen. Det vil ta deg ca 20 minutter. Tenk på den erfaringen du har som rådmann eller ordfører med Fylkesmannen når du svarer på spørsmålene. Det er dine inntrykk vi først og fremst ønsker, og ikke et samlet inntrykk fra kommunen som sådan. Du kan naturligvis ta kontakt med andre i din kommune for å få deres synspunkter og erfaringer.

Vi understreker at med Fylkesmannen menes fylkesmannsambetet og ikke bare fylkesmannen som leder. Merk at spørsmål med stjerne * må besvares for å komme videre i undersøkelsen.

Svarfrist: 12.05.2010

1) * Er du ordfører eller rådmann?

Ordfører

Rådmann

2) * I hvilket fylke ligger din kommune?

3) Antall innbyggere i din kommune:

1-1 999

2 000 - 4 999

5 000 - 9 999

10 000 - 19 999

20 000 - 29 999

30 000 - 49 999

50 000 - 99 999

100 000 eller mer

4) * Velg din kommune:

5) Er din kommune i ROBEEK?

Ja

Nei

6) Hvor lang erfaring har du i nåværende stilling/funksjon?

Under 1 år

Mellom 1-4 år

Mer enn 4 år

Kun rådmann skulle besvare spørsmål 7, 8 og 9

Merk at med Fylkesmannen menes hele fylkesmannsembetet.

7) Innenfor hvilke av Fylkesmannens fagområder mener du din kommune har hyppigst kontakt (eksempelvis brev, epost, telefon, møter e l)? Velg inntil tre områder.

Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

8) Innenfor hvilke av Fylkesmannens fagområder mener du kommunen vil oppleve størst utfordringer i tiden fremover? Velg inntil tre områder.

Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

9) Her kan du eventuelt utdype type saker og hva slags utfordringer det dreier seg om:

10) Klima er et nytt sektorovergrepande område for Fylkesmannen. Angi din kommunes behov for råd og veiledning på klimaområdet fremover:

Svært lite behov 1 2 3 4 5 6 Svært stort behov Vet ikke

Kommunikasjon og service

11) Tenk på kontakten mellom kommunen og Fylkesmannen. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Fylkesmannen når det gjelder?

Svært misfornøyd 1 2 3 4 5 6 Svært fornøyd Vet ikke

Tilgjengelighet
Serviceinnstilling
Saksbehandlingstid
Fagkompetanse
Formidling (Klart språk)

Spørsmål 12 til 16 ble kun besvart av de som svarte 1, 2 eller 3 på noen av alternativene på foregående 11.

12) Ditt svar på foregående spørsmål indikerer misnøye med tilgjengeligheten hos Fylkesmannen. Hvilke områder peker seg negativt ut?

Ikke noe spesielt fagområde som utpeker seg
Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

13) Ditt svar på foregående spørsmål indikerer misnøye med serviceinnstillingen hos Fylkesmannen. Hvilke områder peker seg negativt ut?

Ikke noe spesielt fagområde som utpeker seg
Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

14) Ditt svar på foregående spørsmål indikerer misnøye med saksbehandlingstiden hos Fylkesmannen. Hvilke områder peker seg negativt ut?

Ikke noe spesielt fagområde som utpeker seg
Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

15) Ditt svar på foregående spørsmål indikerer misnøye med fagkompetansen hos Fylkesmannen. Hvilke områder peker seg negativt ut?

Ikke noe spesielt fagområde som utpeker seg
Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnsikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

16) Ditt svar på foregående spørsmål indikerer misnøye med formidlingen (Klart språk) hos Fylkesmannen. Hvilke områder peker seg negativt ut?

Ikke noe spesielt fagområde som utpeker seg
Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnsikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

Spørsmålet 17 til 19 ble kun besvart av rådmenn.

Veiledning og kompetanseutvikling

17) På hvilke av følgende fagområder er veiledningsbehovet størst i din kommune? Velg inntil tre områder.

Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnsikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

18) På hvilke av følgende fagområder er behovet for kompetanseutvikling størst i din kommune? Velg inntil tre områder.

Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

19) Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Fylkesmannens veilednings- og kompetanseutviklingstilbud for kommunene?

Svært misfornøyd 1 2 3 4 5 6 Svært fornøyd 7 Vet ikke

Konferanser/seminarer
Kurs
Nettsider/informasjon
Elektroniske nett-tjenester
Veiledningsmateriell
Løpende veiledning

20) Hvem/hva er viktigst for deg når det gjelder formidling av statlige styringssignaler? Kun to valg

Fylkesmannen
Media
Departementene/direktoratene
Stortingsdokumenter (NOU, Stortingsmeldinger etc.)
KS
Partiapparatet (Svaralternativ kun for ordførere)
Andre kilder, spesifiser her

Samordning**21) Fylkesmannen har en viktig samordningsrolle overfor kommunene. Bør Fylkesmannen redusere, opprettholde eller styrke samordningen på følgende områder?**

Kan reduseres Fortsette som nå Bør styrkes

Samordning av enkeltsaker
Kommunale budsjetter og økonomiplaner
Skjønnstildeling
Resultatrapportering
Mekling ved innsigelse
Planlegging etter plan- og bygningsloven
Tilsyn

Håndtering kriser og katastrofer i fredstid
Samordning i forhold til andre statlige etater på regionalt nivå

Spørsmål 22 ble kun stilt for respondenter som svarte samordningen bør styrkes på spørsmål 21.

22) Eventuelt hvilke andre regionale statlige etater er særlig aktuelle?

23) Samordning av statlig tilsyn er en oppgave for Fylkesmannen. På hvilke måter kan Fylkesmannen eventuelt forbedre samordningen av tilsyn?

Bedre koordinering av tidspunktene for de ulike tilsynsbesøkene
Flere felles tilsyn mellom fagområdene
Styrke veiledning i tilknytning til (før/etter) tilsynet
Være en pådriver overfor sentrale myndigheter i utviklingen av tilsynsmetodikk

Påstander om Fylkesmannen

Nå følger en rekke påstander om Fylkesmannen. Påstandene er med vilje vinklet positivt. Dette for å unngå misforståelser ved utfyllingen av spørreskjemaet og således styrke analysen i etterkant.

Saksbehandling og kommunikasjon

24) Vurder følgende påstander om Fylkesmannen:

	Helt uenig	Delvis uenig	Verken enig eller uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke
Fylkesmannen har ryddige saksprosesser						
Fylkesmannens formidling er tydelig og klar						
Fylkesmannens kommunikasjon er godt tilpasset kommunene						
Fylkesmannens hjemmesider er nyttige						
Det er enkelt å få tak i rette vedkommende hos Fylkesmannen						
Kommunikasjonen mellom kommunen og Fylkesmannen er preget av tillit og åpenhet						
De frister Fylkesmannen setter for uttalelser er tilfredsstillende						
Fylkesmannen er god til selv å holde frister						

25) Har du kommentarer til påstandene eller tematikken?

Fylkesmannens roller

26) Vurder følgende påstander om Fylkesmannen:

Helt uenig	Delvis uenig	Verken enig eller uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke
------------	--------------	-------------------------	-------------	-----------	----------

Det er god balanse mellom Fylkesmannens ulike roller (bl a sektormyndighet, veileder, rettsikkerhetsinstans, samordner)

Det er tilstrekkelig kontakt mellom Fylkesmannen og kommunen

Styringssignalene Fylkesmannen gir er sjelden sprikende

Fylkesmannen er god til å samordne mellom egne fagområder

Fylkesmannen gjør en god jobb med samordning ift andre regionale statsetater

Råd og veiledning fra Fylkesmannen er nyttig for kommunen

Fylkesmannen er en viktig medspiller i utviklingsoppgaver i min kommune

Fylkesmannen har en god prosess for fordeling av skjønnsmidler

Tildeling av skjønnsmidler er viktig for arbeidet med omstilling og fornying i min kommune

Fylkesmannen løser sine rettsikkerhetsoppgaver på en god måte

Fylkesmannens avgjørelser i klagesaker er i stor grad retningsgivende for kommunens senere avgjørelser

27) Har du kommentarer til påstandene eller tematikken?

Samhandling mellom Fylkesmannen og kommunene

28) Vurder følgende påstander om Fylkesmannen:

Helt uenig	Delvis uenig	Verken enig eller uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke
------------	--------------	-------------------------	-------------	-----------	----------

Fylkesmannen har god kunnskap om lokale forhold i fylket

Fylkesmannen har god kjennskap til kommunens problemer og utfordringer

Fylkesmannen har god kjennskap til kommunens organisatoriske oppbygging

Fylkesmannens ulike fagavdelinger har god kunnskap om min kommune

Fylkesmannen er flink til å gi tilbakemelding på vår resultatrapportering

Fylkesmannen er en god talsmann for fylket overfor sentrale myndigheter

29) Har du kommentarer til påstandene eller tematikken?

Spørsmål 30 ble kun besvart av respondenter som var delvis eller helt uenig i påstanden om at "Fylkesmannens ulike fagavdelinger har god kunnskap om min kommune"

30) Du er helt eller delvis uenig i påstanden om at Fylkesmannens ulike fagavdelinger har god kunnskap om din kommune. Hvilke fagområder skiller seg negativt ut?

Plansaker etter plan- og bygningsloven
Byggesaker
Landbruk
Miljøvern
Samfunnssikkerhet og beredskap
Barne- og familiesaker
Kommunal jus
Kommunal økonomi
Helse
Sosial
Utdanning

Om ny plan- og bygningslov

31) Vurder følgende påstander om Fylkesmannen:

Helt uenig	Delvis uenig	Verken enig eller uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke
------------	--------------	-------------------------	-------------	-----------	----------

Fylkesmannen fraråder i mindre grad enn tidligere at kommunen gir dispensasjon etter ny plan- og bygningslov, siden uttalelsen nå er mer bindende enn tidligere

Kommunen tar mer hensyn til Fylkesmannens uttalelser i dispensasjonssaker etter ny plan- og bygningslov

Etter at ny plan- og bygningslov trådte i kraft klager Fylkesmannen på færre kommunale dispensasjonsvedtak enn tidligere

Fylkesmannen er tidlig ute med å klargjøre nasjonale prioriteringer i planprosessene

Fylkesmannen bidrar på en konstruktiv måte som megler til lokale/regionale løsninger av arealkonflikter

32) Har du kommentarer til påstandene eller tematikken?

Alt i alt

33) Nå har vi vært gjennom ulike sider ved Fylkesmannens roller og oppgaveløsning. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du alt i alt med Fylkesmannen?

Svært misfornøyd 1 2 3 4 5 6 Svært fornøyd Vet ikke

Takk for at du besvarte undersøkelsen.

© Copyright www.questback.com. All Rights Reserved.

Referanseark for Difi

Tittel på rapport:	Fylkesmannen 2010 En undersøkelse av kommunenes erfaring med og oppfatning av Fylkesmannen
DIFIs rapportnummer:	2010:11
Forfatter(e):	Ingunn Botheim og John Nonseid
Evt. eksterne samarbeidspartnere:	
Prosjektnummer:	101030
Prosjektnavn:	Brukerundersøkelse fylkesmannen 2010
Prosjektleder:	John Nonseid
Prosjektansvarlig avdeling:	Eivor Bremer Nebben
Oppdragsgiver(e):	Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD)
Resymé/omtale:	<p>Undersøkelsen er et ledd i satsingen ”Fylkesmannen 2010”, som skal bidra til å klargjøre og konsolidere fylkesmannsembetet og fylkesmannsrollen som organisasjonsform. Et hovedmål for kartleggingen er å frembringe kunnskap som kan gi læring og forbedring for fylkesmannsembetene.</p> <p>Undersøkelsen ble gjennomført mai 2010 og er av overordnet og nasjonal karakter. Spørreskjemaet gikk ut til alle rådmenn og ordførere i Norge og ble besvart over internett.</p> <p>Temaer i undersøkelsen var kontakt, service, tilgjengelighet, fagkompetanse, veiledningstilbud, roller og oppgaveløsning.</p> <p>Undersøkelsen viser at kommunene i all hovedsak er fornøyde med Fylkesmannen når det gjelder tilgjengelighet, serviceinnstilling, fagkompetanse og formidling, men at det på enkelte områder er til dels store fylkesvise variasjoner.</p>
Emneord:	Fylkesmannen, kommune, samordning, svarprosent, kontakt, utfordringer, kommunikasjon, åpenhet, tillit, kompetansebehov, veiledningsbehov, tilgjengelighet, service, roller, statlige styringssignaler, rettsikkerhetsoppgaver, skjønnsmidler, ny plan- og bygningslov, nasjonale prioriteringer, planprosesser
Totalt antall sider til trykking:	53
Dato for utgivelse:	Oktober 2010
Utgiver:	Difi Postboks 8115 Dep 0032 OSLO www.difi.no